

Meerwegen
scholengroep

JAARVERSLAG 2018

MEERWEGEN SCHOLENGROEP

Stichting PCVOE
J.P. Sweelinckstraat 4
3816 PB Amersfoort
033 – 479 4040
meerwegen@meerwegen.nl

INHOUDSOPGAVE

- 1. VOORWOORD
- 2. LEESWIJZER
- 3. VISIE EN BESTURING
- 4. TOTAALBEELD
- 5. VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT
- 6. DOELEN 2018
- 7. VOOR DIE ENE LEERLING
- 8. VOOR DIE ENE MEDEWERKER
- 9. ONDERSTEUNENDE PROCESSEN
- 10. FINANCIËLE SITUATIE
- 11. RISICOMANAGEMENT
- 12. TOEKOMSTPARAGRAAF
- 13. ONDERTEKENING
- 14. BIJLAGEN
- 15. JAARREKENING 2018

1

VOORWOORD

In dit jaarverslag verantwoorden wij ons aan de raad van toezicht van de Stichting voor Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs Eemland (PCVOE) en aan andere belanghebbenden. Dit verslag is een integraal verantwoordingsdocument over het gevoerde beleid in het kalenderjaar 2018. Integraal betekent dat wij ons in samenhang verantwoorden over alle beleidsterreinen van de Meerwegen scholengroep. Daarbij volgen wij de Richtlijn Jaarverslaggeving Onderwijs, zoals deze door het ministerie van OC&W is opgesteld.

Het kalenderjaar 2018 was een beleidsrijkjaar. Deels betrof het intensivering van bestaand beleid. Daarnaast is nieuw beleid ingezet dat zijn basis vindt in het manifest “*Voor die ene leerling*”, het in 2018 vastgestelde nieuwe strategisch beleidsplan van de groep.

Dat 2018 een beleidsrijk jaar is geweest, is mede-bepaald door het feit dat het financieel herstel van de groep zich heeft doorgezet tot op het gezonde niveau waarop wij ons nu bevinden. Met de financiële basis op orde is binnen onze scholen veel gedaan aan maatwerk voor leerlingen. Deze onderwijskundige opdracht is breed opgevat waarbij gewerkt is aan kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming, steeds aansluitend bij de schooleigen didactische profielen en keuzes.

Dat dit succesvol is, mag blijken uit het positieve oordeel van de onderwijsinspectie bij haar vierjaarlijks onderzoek, uitgevoerd in het najaar van 2018.

Hierover en over de vele andere activiteiten leest u in dit jaarverslag. Wij nodigen u graag uit dit te doen en daar ook op te reageren.

Amersfoort, 6 mei 2019

Joost Kentson
college van bestuur

2

LEESWIJZER

Voor u ligt het jaarverslag van de Meerwegen scholengroep uitgaande van de Stichting Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs Eemland (PCVOE). Het jaarverslag is opgedeeld in twee onderdelen: de verantwoording over het gevoerde beleid en de verantwoording over de financiën, de jaarrekening.

Hoe leest u dit jaarverslag?

Dit jaarverslag is een onderdeel van onze planning- en controlcyclus. We doen hierin verslag van de realisatie van de doelen die zijn geformuleerd in het jaarplan 2017-2018 en 2018-2019. Het verslag start in hoofdstuk 3 met een beschrijving van de scholengroep. Daarna volgt een totaalbeeld van hoe de scholengroep ervoor staat. In hoofdstuk 5 verantwoordt de raad van toezicht zich over het afgelopen jaar. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het gevoerde beleid en de resultaten die daarmee behaald zijn. In de hoofdstukken 7 t/m 9 wordt nader ingegaan op ons onderwijs, de medewerkers en de ondersteunende processen. De hoofdstukken 10, 11 en 12 geven achtergrondinformatie over de financiële situatie van de scholengroep, inclusief de belangrijkste risico's die daarbij een rol spelen. In hoofdstuk 14 en volgend zijn de bijlagen, waaronder de jaarrekening, opgenomen.

Waar wordt het jaarverslag voorgelegd en besproken?

Jaarlijks verantwoordt het college van bestuur zich over het gevoerde beleid in het jaarverslag aan de raad van toezicht. Het verslag wordt besproken met de schooldirecties en met de medezeggenschapsraad. Het wordt vastgesteld door het college van bestuur en goedgekeurd door de raad van toezicht. Na goedkeuring vindt publicatie plaats via onze website. De accountant beoordeelt het jaarverslag, controleert de jaarrekening en voorziet deze van een controleverklaring. Het verslag wordt vervolgens verzonden aan het ministerie van OC&W (uitvoerder: DUO).

Reageren?

Heeft u een vraag over dit jaarverslag? Of wilt u reageren? Dat kan via: meerwegen@meerwegen.nl

3

VISIE EN BESTURING

In dit hoofdstuk wordt een korte schets gegeven van de missie en visie van de scholengroep en de wijze waarop de scholengroep is georganiseerd.

■ ONZE SCHOLEN

De Meerwegen scholengroep bestaat uit zes sterke, apart gepositioneerde scholen, elk met een eigen profiel. Zes scholen die op basis van een protestants-christelijke grondslag, kwaliteitsonderwijs verzorgen in Amersfoort, Bunschoten en Nijkerk. Dit zijn:

- Accent Praktijkonderwijs, Nijkerk;
- Corlaer College, Nijkerk;
- Corderius College, Amersfoort;
- Farel College, Amersfoort;
- Het Element, Amersfoort (voorheen: Prisma College);
- Oostwende College, Bunschoten-Spakenburg;
- PR033college, Amersfoort (voorheen: Accent Amersfoort).

■ MISSIE EN VISIE

Missie

Wij willen iets betekenen voor een betere, duurzame en inclusieve wereld. Een wereld waarin mensen gelijkwaardig zijn, met respect en vanuit vertrouwen met elkaar omgaan, omzien naar elkaar, elkaar willen ontmoeten en elkaars talenten willen benutten. Hiervoor putten wij uit de christelijke bron. Onze scholen geven vanuit deze bron ieder invulling aan hun eigen identiteit.

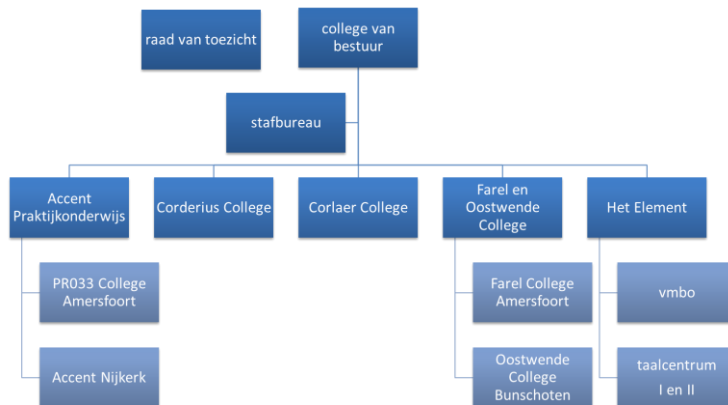
Visie

Wij vormen een leef-, leer- en werkgemeenschap waarbinnen die ene leerling maximaal wordt uitgedaagd en nieuwsgierig blijft om zich permanent en overal te ontwikkelen. Dit gebeurt vanuit de persoon die hij of zij is, in relatie met de wereld en de mensen om zich heen.

■ MANIFEST

Na een interactief proces waarin leerlingen, ouders en medewerkers van Meerwegen en stakeholders zijn betrokken, is in maart 2018 het manifest 'Voor die ene leerling' vastgesteld. Dit manifest is voor Meerwegen en de scholen de toetssteen voor alles wat wordt gedaan. Het vormt de basis om met elkaar over in gesprek te gaan en te blijven. Het Manifest is te vinden op [onze website](#).

■ ORGANOGRAM

■ BESTURINGSFILOSOFIE

R4 - richting, ruimte, ruggensteun en rekenschap - geldt als de basis voor de realisatie van gezamenlijke Meerwegen-doelstellingen en schooldoelstellingen. Deze basis vormt tevens de kern van de besturingsfilosofie. Een heldere en breed gedragen visie die ruimte geeft aan schoolontwikkeling. In de praktijk betekent dit dat het accent op schoolniveau komt te liggen, waarbij het college van bestuur de wettelijke plicht heeft en houdt verantwoording af te leggen over de domeinen onderwijskwaliteit, goed werkgeverschap, een financieel gezonde bedrijfsvoering en kwaliteitszorg. De inspiratie voor hoe wij hiermee om gaan vinden wij in onze grondslag. We vatten de Meerwegen scholengroep samen als een onderwijsorganisatie die efficiënt en effectief is ingericht en werkt op basis van vertrouwen en transparantie. Het stafbureau is hierin ondersteunend, vraaggestuurd, dienstverlenend en gaat effectief en efficiënt om met middelen vanuit de scholen.

■ COLLEGE VAN BESTUUR

De Meerwegen scholengroep gaat uit van de Stichting voor Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs Eemland (PCVOE), statutair gevestigd in de gemeente Amersfoort. Het college van bestuur van de stichting is eindverantwoordelijk voor de scholengroep. Het bestuur bestaat uit:

- de heer L.J. Kentson, voorzitter

■ RAAD VAN TOEZICHT STICHTING PCVOE

De raad van toezicht houdt toezicht op het gevoerde beleid van het college van bestuur. De raad bestaat uit:

- mevr. M.A. Vermeer-Hordijk, voorzitter;
- de heer A.G. Lengkeek, vice-voorzitter;
- de heer H. Geerts;
- mevr. S.H. Koning – Klapwijk;
- de heer R. Zondervan.

■ DIRECTIES VAN DE SCHOLEN

Elke school wordt aangestuurd door een schoolleider die integraal eindverantwoordelijk is voor zijn school. De scholen worden geleid door een rector of directeur, in sommige gevallen samen met de plaatsvervangend rector.

- PR033College Amersfoort en Accent Praktijkonderwijs Nijkerk:
de heer J.T. van Heerikhuize, directeur;
- Corderius College, Amersfoort:
de heer E. Boerma, rector en de heer C. van den Brink, plaatsvervangend rector;
- Corlaer College, Nijkerk:
de heer A. Smit, rector en mevr. N. Botting, plaatsvervangend rector (beiden tot 1 augustus 2018), de heer R. Schaefer (interim rector vanaf 1 augustus);
- Farel College, Amersfoort:
de heer T.J. van der Leij, rector en de heer E.A. Ruiter, plaatsvervangend rector;
- Oostwende College, Bunschoten:
de heer T.J. van der Leij, rector, de heer E.A. Ruiter, plaatsvervangend rector en de heer H. Koelewijn, locatie-directeur;
- Het Element (inclusief taalcentrum I en II), Amersfoort:
de heer K. Janssen, directeur.

■ STAFBUREAU

In het stafbureau zijn alle ondersteunende diensten ondergebracht. De afdelingen secretariaat, personeel & organisatie, financiële zaken en beheer (inkoop, onderhoud en ICT) zorgen samen voor ondersteuning van, en advisering aan de scholen en het college van bestuur. Het stafbureau wordt aangestuurd door:

- de heer H. van Slooten, directeur stafbureau.

Het bestuursbureau wordt gevormd door de controller, de bestuurssecretaris en de managementassistent. Zij worden door het college van bestuur aangestuurd.

■ MEDEZEGGENSCHAP

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) houdt zich bezig met onderwerpen die voor de Meerwegen scholengroep als geheel geregeld moeten worden of die voor alle scholen en het stafbureau van belang zijn. In de GMR zijn naast medewerkers ook ouders en leerlingen vertegenwoordigd. Onderwerpen die slechts één school aangaan, worden in de eigen deelraad (DMR) besproken. In 2018 bestond de GMR uit:

- de heer G. Hahn, Corlaer College, voorzitter tot 1 augustus 2018 (medewerker);
- mevr. K. Boer, Accent Nijkerk (medewerker, afgetreden);
- de heer W. Buddelmeijer, PR033/Accent Amersfoort (medewerker);
- mevr. G. Souman, Accent Nijkerk (medewerker, aangetreden);
- de heer J.P. Ouwens, Corderius College (medewerker, aangetreden);
- de heer J. Buter, Corderius College, vice-voorzitter en voorzitter vanaf 1 augustus 2018 (medewerker) ;
- de heer B. Bijker, Corderius College (ouder, aangetreden);
- de heer N. van Delden, Corderius College (leerling, aangetreden);
- mevr. P. Ruijterlinde, Corlaer College (ouder, afgetreden);
- mevr. M. Bos, Corlaer College (medewerker);
- de heer J. Jonker, Corlaer College (ouder, afgetreden);
- mevr. M. van den Nieuwendijk, Corlaer College (ouder, aangetreden);
- de heer V. Kok, Corlaer College (leerling, aangetreden);
- mevr. S. van Leeuwen, Farel College (medewerker);
- mevr. B. Zaat, Farel College (medewerker);
- mevr. L. Ciebrant, Het Element (medewerker, afgetreden)
- mevr. T. van Barreveld, Het Element (medewerker, aangetreden);
- mevr. L. Groenwold, Het Element, vice-voorzitter per 1 aug. 2018 (medewerker);
- mevr. X. Marijnen, Het Element (leerling, aangetreden);
- mevr. M. Evers, Het Element (leerling, aangetreden);
- mevr. A. Hilhorst, stafbureau (medewerker).

In 2018 heeft de GMR 6x keer vergaderd en instemming dan wel een positief advies gegeven t.a.v.:

- Manifest Meerwegen;
- protocol vertrouwenspersonen;
- privacyreglement;
- klokkenluidersregeling;
- kaderbrief 2018;
- kaders voor het opstellen van het professioneel statuut;
- verzuimprotocol;
- omgangs- en integriteitscode;
- protocol gebruik van ict, email, internet en social media;

- geheimhoudingsverklaring medewerkers;
- leerlingstatuut 2018;
- examenreglement 2018/2019;
- de benoeming van de heer Bokkers als lid van de klachtencommissie;
- benoeming van de heer Buter tot voorzitter en mevrouw Groenwold tot vice-voorzitter van de GMR;
- uitwerking van het Manifest;
- rapportage van de bestuurlijke visitatie;
- jaarplan GMR 2018/2019;
- jaarverslag GMR 2017/2018;
- rooster van aftreden GMR 2018;
- functiebeschrijving functionaris gegevensbescherming;
- vakantieregeling 2019/2020;
- meerjarenbegroting 2019-2023;
- jaarverslag 2017 (incl. jaarrekening);
- statuut, reglement en huishoudelijk reglement medezeggenschap.

■ CODE GOED ONDERWIJSBESTUUR

De Meerwegen scholengroep onderschrijft de 'Code Goed onderwijsbestuur' van de VO-raad en geeft hier uitvoering aan. Periodiek monitoren wij of we voldoen aan de elementen die in de code worden genoemd. De code bevat zes lidmaatschapseisen voor aansluiting bij de VO-raad. Daarnaast staan er in de code 47 richtlijnen voor goed bestuur waarvoor het principe van 'pas toe of leg uit' geldt.

De Meerwegen scholengroep voldoet zowel aan de zes lidmaatschapseisen die verplicht worden gesteld als aan de 47 richtlijnen.

■ HORIZONTALE DIALOOG

In 2017 en begin 2018 hebben we veel tijd geïnvesteerd in het opstellen van een nieuw strategisch plan voor Meerwegen. Dit hebben wij gedaan aan de hand van de inbreng van interne en externe stakeholders. Zo is er een onderwijswerkconferentie georganiseerd waaraan medewerkers, leerlingen, ouders en externe betrokkenen hebben deelgenomen. Uiteindelijk is daar het Meerwegen Manifest uit voortgekomen. In 2019 zal het Manifest verder worden ontwikkeld en zal in lijn daarmee een nieuwe opzet voor het jaarverslag worden ontwikkeld met als doel dat zowel de inhoud als de vorm stakeholders uitnodigt om in gesprek te gaan. Dit als een volgende stap in het verder vormgeven van ons stakeholderbeleid.

■ SAMENWERKING MET ANDERE BESTUREN

De Meerwegen scholengroep werkt samen met de twee andere grote VO-besturen in Amersfoort. De ene samenwerking is die met het Meridiaan College in Het Element. Het Prisma College en het Vakcollege werken al geruime tijd samen en doen

dit sinds 2017 onder dezelfde naam en dezelfde directeur. De opzet is te komen tot bundeling van krachten in het belang van het beste VMBO-onderwijs. Bestuurlijk gezien blijven het twee aparte scholen. De directeur is in dienst bij beide besturen voor 50%. In 2023 komen beide scholen in één (nog te realiseren) nieuw schoolgebouw.

De andere samenwerking betreft die met de Onderwijsgroep Amersfoort in het PR033college. Sinds 1 augustus 2018 werken Accent Amersfoort en het Trivium College onder één naam, in één gebouw, aangestuurd door één directeur. Ook hier is sprake van een bundeling van krachten in het belang van het beste praktijkonderwijs, maar bestuurlijk gezien valt de school onder twee besturen. Deze samenwerkingsvorm voldoet aan wet- en regelgeving en is ontwikkeld in nauw overleg met de inspectie.

■ SAMENWERKING MET ANDERE ORGANISATIES

Op het niveau van de scholengroep vindt samenwerking plaats in diverse verbanden en projecten, waaronder:

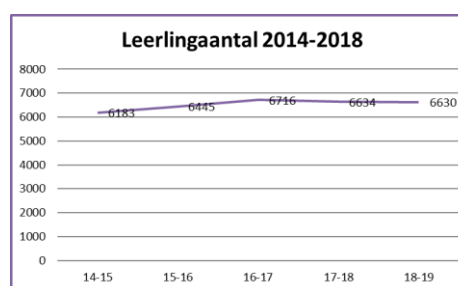
- deelname in de samenwerkingsverbanden Eemland en Noordwest Veluwe in het kader van passend onderwijs;
- VO-kamer waarin alle besturen voor voortgezet onderwijs in de regio Eemland – Soest/Baarn deelnemen en samenwerken aan beter onderwijs in deze regio;
- het havo-hbo project, waarbij VO-scholen samenwerken met hbo-instellingen om de doorlopende ontwikkellijn en daarmee de aansluiting voor havo-leerlingen te verbeteren en competenties aan te leren die in het hbo noodzakelijk zijn;
- Meerwegen Opleidingsschool (MOS) waarbij alle scholen van Meerwegen samenwerken met de Hogeschool Utrecht, Windesheim Zwolle en de Universiteit Utrecht inzake het in de praktijk opleiden van aankomende leraren;
- Onderwijspact Regio Utrecht: deze bestuurlijke alliantie beoogt samenwerking, enerzijds gericht op het vergroten van de aantrekkelijkheid van de regio als leef- en werkplek, anderzijds gericht op verbetering en innovatie van de onderwijsorganisatie;
- Economic Board Utrecht (EBU): om de ambities van de EBU op het gebied van de groene economie, gezond leven en diensteninnovatie te realiseren is vakbekwaam personeel essentieel. De benodigde aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt wordt vanuit meerdere actoren opgepakt.

BASISGEGEVENS SCHOLEN

School	Plaats	BRIN	Aanbod
PR033college / Accent Amersfoort	Amersfoort	28CA	praktijkonderwijs
Accent Nijkerk	Nijkerk	26HU	praktijkonderwijs
Corderius College	Amersfoort	14RC04	vmbo tl, havo, atheneum en gymnasium
Corlaer College	Nijkerk	02DC	vmbo basis, kader, tl, havo en atheneum
Farel College	Amersfoort	14RC00	vmbo tl, havo, atheneum
Het Element	Amersfoort	14RC06	vmbo basis, kader, gl, taalcentrum I en II
Oostwende College	Bunschoten	14RC03	vmbo basis, kader, tl, havo en atheneum onderbouw

LEERLINGENAANTAL

Op 1 oktober 2018 had de Meerwegen scholengroep 6630 leerlingen¹. Dit is een daling van 0,1% ten opzichte van vorig jaar. Wij streven naar behoud van marktaandeel². In onderstaande tabel zijn per school de marktaandelen opgenomen van de vijf plaatsen waar de meeste leerlingen vandaan komen.

Grafiek 1 Leerlingaantal afgelopen 5 jaar (peildatum: 1 okt. 2018)

School	Amersfoort			Nijkerk			Leusden		
	2018	2017	2016	2018	2017	2016	2018	2017	2016
Pr033college	0,9%	0,9%	1,0%	-	-	-	0,6%	0,7%	0,5%
Accent Nijkerk	0,4%	0,4%	0,4%	3,5%	3,7%	3,4%	-	-	-
Corderius	8,9%	8,5%	8,3%	2,3%	2,5%	2,9%	29,2%	28,2%	28,1%
Corlaer vmbo	3,0%	2,9%	2,7%	23,2%	21,7%	22,4%	0,6%	0,6%	0,4%
Corlaer a/h	2,0%	1,9%	1,9%	23,5%	23,3%	23,7%	0,3%	0,3%	-
Farel	12,6%	12,3%	11,6%	1,6%	1,5%	1,4%	2,7%	2,4%	2,0%
Oostwende	0,1%	0,1%	0,1%	-	-	-	-	-	-
Het Element	3,1%	3,1%	3,4%	0,5%	0,7%	0,8%	2,0%	2,8%	3,7%
Totaal	31,0%	30,1%	29,4%	54,6%	53,4%	54,6%	35,4%	35,0%	34,7%

Tabel 1 marktaandeel per school, per plaats 2016-2018

¹ *opmerking:* bovenstaande leerlingaantallen zijn afkomstig uit de administratie van DUO/Cfi. Dit zijn de definitieve leerlingaantallen na accordering van de 1 oktober stand door de accountant. De cijfers van 2018/2019 zijn voorlopig. De VAVO leerlingen zijn buiten beschouwing gelaten.

² Marktaandeel = het aantal leerlingen op de school uit deze gemeente t.o.v. het totaal aantal VO leerlingen in deze gemeente.

School	Bunschoten			Soest		
	2018	2017	2016	2018	2017	2016
Pr033college	-	-	-	0,4%	0,5%	0,6%
Accent Nijkerk	2,0%	2,4%	2,6%	-	-	-
Corderius	-	-	-	0,9%	0,9%	0,8%
Corlaer vmbo	6,3%	6,6%	6,4%	-	-	-
Corlaer a/h	8,8%	8,6%	8,4%	-	-	-
Farel	1,2%	1,2%	1,0%	-	-	0,6%
Oostwende	27,6%	26,1%	28,6%	-	-	-
Het Element	0,5%	0,5%	0,7%	4,9%	5,6%	6,2%
Totaal	46,4%	45,4%	47,7%	6,2%	7,0%	8,2%

Tabel 2 marktaandeel per school, per plaats 2016-2018

4

TOTAALBEELD

In dit hoofdstuk wordt een totaalbeeld geschetst van het afgelopen jaar. Dit beeld is op hoofdlijnen en wordt nader uitgewerkt in de volgende hoofdstukken.

■ TERUGBLIK

De Meerwegen scholengroep is in transitie. Onder leiding van het bestuur en de directeur op het stafbureau heeft er een rationalisatie- en kwaliteitsslag plaatsgevonden en is de verantwoordelijkheid dieper in de organisatie belegd, zo ook voor de bedrijfsvoering op de scholen. Er zijn heldere kaders en daarmee een duidelijk speelveld gecreëerd voor de scholen. Daarnaast is de basis gelegd voor een open, waarden gedreven en resultaatgerichte aanspreekcultuur. 2018 is het jaar geweest van borging van bestaand beleid en inzet van nieuw beleid. Hiertoe zijn aanpassingen gedaan in de organisatiestructuur en in de daarmee samenhangende (bedrijfs)processen. Hierna volgt een aantal ontwikkelingen die het afgelopen jaar impactvol zijn geweest.

Inspectie-onderzoek

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij de Meerwegen scholengroep. De inspectie heeft onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

De conclusie van de inspectie is:

‘Het bestuur van de Meerwegen scholengroep zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit. Het bestuur wil dat elke school zorgzaam omgaat met zijn leerlingen. Het bestuur heeft met de scholen afgesproken dat de mentoren en leraren de leerlingen goed kennen, hun ontwikkeling volgen, en hen helpen waar dat nodig is.

Op de scholen hebben wij gezien dat de mentoren en leraren die afspraak uitvoeren: leraren en mentoren kennen hun leerlingen en weten wat zij nodig hebben om te kunnen leren.

Leerlingen voelen zich gekend door hun leraren en vertrouwen op hun oordeel. Het bestuur heeft ook voldoende geld om het onderwijs te kunnen blijven geven. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur besteedt het geld van de rijksoverheid op de juiste manier.'

Daarnaast heeft de inspectie twee herstelopdrachten gegeven: dit betreft de tekst over de ouderbijdrage in de schoolgids van Het Element en de opbouw van het PTA van het Corderius College. Beide zaken kunnen eenvoudig en op korte termijn hersteld worden.

Bestuurlijke visitatie

Op 5 juni 2018 is Meerwegen gevisiteerd door een visitatiecommissie bestaande uit collega-bestuurders. Deze collegiale bestuurlijke visitatie wordt georganiseerd door de VO-raad. Voorafgaand aan de visitatie is door de bestuurder een zelfevaluatie opgesteld waarin een aantal leervragen wordt gesteld. Die vragen betroffen de mate waarin het Manifest ook doorvertaald is op de scholen en de tweede vraag was of de randvoorwaarden voor een eenhoofdig bestuur voldoende zijn ingevuld. Na afloop van de visitatie heeft de commissie een rapport opgesteld met daarin de belangrijkste bevindingen. Deze bevindingen zijn besproken met het cmo, de raad van toezicht en de panelleden van betrokken externe organisaties. De opvolging van de bevindingen heeft inmiddels een plek gekregen binnen de beleidscyclus.

De governance

Sinds maart 2017 is het college van bestuur van Meerwegen formeel eenhoofdig. Om die overgang van twee- naar eenhoofdig mogelijk te maken moest een aantal randvoorwaarden ingevuld zijn. Dit betreft o.a. een rolvaste toezichthouder, een goed functionerend cmo, een goed functionerend stafbureau en een gezonde bedrijfsvoering. Het afgelopen jaar zijn hier belangrijke stappen in gezet. Evaluerend kan gezegd worden dat de randvoorwaarden voldoende zijn ingevuld.

In het samenspel met de rvt is gewerkt aan een nieuw toezichtkader. Dit traject is in februari 2018 afgerond. Het toezichtkader is door de raad ook besproken met het cmo en de gmr. Inmiddels is er enige ervaring opgedaan met het kader en is een aantal verantwoordingsrapportages opgesteld, zowel door de raad als het bestuur. Deze werkwijze is nieuw en nog in ontwikkeling. In het najaar van 2019 vindt de evaluatie plaats.

De raad heeft het afgelopen jaar verder geïnvesteerd in de relatie met het cmo en de gmr. De raad heeft een bijeenkomst georganiseerd met het cmo. Daarnaast is de raad of een vertegenwoordiging daarvan meerdere keren bij een gmr-vergadering

aanwezig geweest.

Binnen het cmo zijn expertisegroepen (op de onderwerpen P&O, financiën, PR en ICT) ingericht, om de constructie van een eenhoofdig bestuur te ondersteunen en het handelen op basis van medeverantwoordelijkheid en gedeeld leiderschap bij het cmo te bevorderen. Inmiddels is hier nu een jaar lang ervaring mee opgedaan. Ook de visitatiecommissie heeft de expertisegroepen onderzocht. Volgens de commissie bestaat het risico dat een extra circuit georganiseerd wordt. Inmiddels is dit besproken in het cmo en is er periodiek overleg tussen de voorzitters van de expertisegroep en het cvb. De conclusie is dat het nut van de expertisegroepen helder is, maar dat er op punten verbetering mogelijk is.

Meerwegen streeft naar behoud van marktaandeel voor de eigen scholen en heeft het belang 'van die ene leerling' voorop staan. Dat is de leerling in het algemeen, niet perse de leerling van Meerwegen. In het belang van die leerling wordt – waar mogelijk - samengewerkt met andere besturen. Zo zijn er in 2018 afspraken gemaakt over de regulering van leerlingstromen om zo sterke fluctuaties te voorkomen. Via doordecentralisatie van de huisvestingsmiddelen worden deze gelden in een huisvestingscoöperatie VO besteed op basis van een gezamenlijk investeringsplan voor de komende 40 jaar.

Primaire en ondersteunende processen

- Samenwerking PR033college: sinds 1 augustus werken Accent Amersfoort en Trivium College vanuit twee besturen samen onder de naam PR033college. De start van de nieuwe school is gedegen voorbereid in overleg met de inspectie. Het begin van het schooljaar is voorspoedig verlopen met een aantal kleine overkomelijke opstartproblemen.
- Nieuwbouw Het Element: in 2018 is duidelijk geworden dat het Prisma College en het Vakcollege samen kunnen gaan bouwen aan een nieuwe school die ook gehuisvest zal worden in één nieuw gebouw. Dit is een mooi proces waarbij ook leerlingen worden betrokken en nadrukkelijk een school voor de toekomst wordt gebouwd.
- Vaststelling van het Manifest: na een interactief proces is het strategisch plan voor de Meerwegen scholengroep, het manifest 'Voor die ene leerling' in het voorjaar van 2018 vastgesteld. De inhoud is de basis van waaruit we de komende jaren gaan werken. Vijf van de zes scholen hebben inmiddels hun schoolplan vernieuwd en daarin de lijn van het Manifest nader uitgewerkt. Het is mooi om te zien hoe dit proces op organische wijze is verlopen en dankzij een gezamenlijke richting meer eenheid in verscheidenheid brengt in de scholengroep.
- Aansturing van het stafbureau: sinds 1 april 2018 is voor het stafbureau een directeur benoemd. Zijn opdracht is om het stafbureau zo te positioneren en in

- te richten dat de dienstverlening nog meer ondersteunend is aan de processen op de scholen. Inmiddels heeft dit geleid tot diverse wijzigingen in de organisatiestructuur en de werkprocessen wat leidt tot hogere tevredenheid op de scholen en een verbetering van de professionele cultuur op het bureau.
- Inkoop: na de constatering van de accountant dat in 2017 niet alle uitgaven rechtmatig waren, is in 2018 sterk ingezet om dit te verbeteren. Dit is projectmatig aangepakt.
  - Op het gebied van de beoogde doorcentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen van de gemeente naar de besturen per 1 januari 2018 is, vanwege de noodzaak van een *ruling* vanuit de Belastingdienst, vertraging opgetreden. Na intensief en veelvuldig overleg is er per eind 2018 duidelijkheid gekomen. Omdat dit per saldo geen consequenties heeft voor de realisatie van het investeringsplan (binnen de grenzen van de overeengekomen business-case), is de verwachting dat de cooperatie VO per 1 januari 2019 een feit zal zijn.
  - Medewerkersonderzoek: om cyclisch en systematisch aan verbeteringen te werken, is in november 2017 voor de hele stichting een medewerkersonderzoek afgenomen. De resultaten van dat onderzoek zijn begin 2018 bekend gemaakt. De cijfers die medewerkers geven zijn beduidend hoger dan de benchmark. Een zorgpunt ligt bij de werkdruk. Op alle scholen wordt deze beoordeeld als hoog. Inmiddels zijn per school, op maat, de eerste stappen gezet hiertegen de nodige maatregelen te bedenken en uit te voeren.
  - Het financieel beleid is ook het afgelopen jaar verstevigd. Door de werkwijze met een meerjarenbegroting in november en een voorjaarsbegroting in april, is het begrotingsproces beter gestructureerd en is betere sturing mogelijk op de inkomsten en uitgaven. Ook voor de langere termijn is er nu beter inzicht en hebben de scholen inzage in wat hun bestedingsruimte is. Per school is gewerkt aan een risicoprofiel. Deze zijn in concept afgerond en zullen gaan dienen als basis voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen per school. Dit zal een plek krijgen in de volgende begroting(en).

De resultaten

- De onderwijskwaliteit op alle locaties voldoet (ruim) aan de normen die de inspectie heeft gesteld. De drie afdelingen van het Corderius hebben het oordeel 'goed' gekregen. Zeven afdelingen op Farel en Corlaer zijn als excellent beoordeeld. Er zijn zorgen over de kwaliteit van de tl-afdeling van het Oostwende. Dit is tijdig gesignaleerd. Er is een plan van aanpak opgesteld en momenteel in uitvoering.
- In financieel opzicht is de Meerwegen scholengroep gezond. De financiële ratio's voldoen op alle fronten aan de signaleringswaarden van de inspectie. De inspectie concludeert dan ook in het vierjaarlijks onderzoek dat Meerwegen nu

- en in de toekomst voldoende geld heeft om goed onderwijs te geven. Ook wordt geconcludeerd dat Meerwegen het overheidsgeld op de juiste manier besteed.
- Medewerkers zijn tevreden over hun werk en over hun werkgever. Over het algemeen zijn er voldoende competente medewerkers beschikbaar.
  - Leerlingen en ouders zijn tevreden over het onderwijs op onze scholen.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Meerwegen heeft onlangs het risicoprofiel per school en voor centraal vastgesteld. Dat traject is uitgevoerd onder begeleiding van een extern bureau. De belangrijkste risico's zijn bepaald. Bij risico's gaat het om gebeurtenissen die (voor een belangrijk deel) niet voorzien kunnen worden en niet beheersbaar zijn. Gebeurtenissen die wel voorzien kunnen worden en wel beheersbaar zijn, en waar dus op geanticipeerd kan worden, vormen zo gedefinieerd dus geen risico. De volgende risico's zijn als de belangrijkste beoordeeld:

1. Onvoorzienbare en onbeheersbare leerlingfluctuatie;
2. Financiële gevolgen van beëindiging van een arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen (o.a. arbeidsconflicten);
3. Instabiliteit in de bekostiging;
4. Onvolledige indexatie van de bekostiging;
5. Hoger dan begrote kosten voor ziektevervanging;
6. Arbeidsmarkt schaarste, hoger dan begrote lasten door het moeilijk kunnen vervullen van de vacatureruimte;
7. Uitvoeringsrisico in de bedrijfsvoering (vaste voet).

Voor elke van deze risico's is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet en het financiële gevolg ervan. Ook is voor het totaal van de risico's onderzocht wat de kans is dat meerdere risico's zich tegelijkertijd voor zullen doen. Deze informatie wordt gebruikt voor het bepalen van het vermogen dat Meerwegen aan zou moeten houden om voldoende middelen beschikbaar te hebben wanneer een risico zich voordoet.

■ VOORUITBLIK

Een vooruitblik naar de komende jaren:

- Het leerlingaantal zal de komende jaren licht dalen, met zo'n 100 leerlingen. Deze lichte daling wordt zoveel mogelijk opgevangen binnen de bestaande formatie. Wel wordt een lichte daling verwacht van het aantal FTE dat werkzaam is binnen de scholengroep.
- De ingezette lijn van maatwerk in het onderwijs wordt de komende jaren voortgezet. Op onze scholen werken we voortdurend aan vergroting en versterking van zelfverantwoordelijkheid en eigenaarschap van leerlingen voor

hun eigen leerproces en leerresultaten. Daarbij zoeken we de balans tussen maatwerk en standaardisatie.

- Strategisch HRM beleid is een belangrijk speerpunt. Een goede balans in de kwaliteit en kwantiteit van onze medewerkers is ons streven. Dat is een moeilijke opgave gezien het lerarentekort.
- Er zal meer samengewerkt gaan worden met andere besturen. De constructie met verschillende besturen is vaak niet in het belang van de leerling. Waar mogelijk moet geprobeerd worden om die grenzen te overbruggen.

■ CONCLUSIE

Terugkijkend op het afgelopen jaar, de stand van zaken op dit moment en vooruitkijkend naar de toekomst, is de conclusie gerechtvaardigd dat de Meerwegen scholengroep op de goede weg is. Er is een breed gedeelde, gezamenlijke richting vastgesteld op basis waarvan de scholen de ruimte hebben hun eigen keuzes te maken. Dit levert een gezonde scholengroep op met tevreden leerlingen, ouders en medewerkers die op de scholen kwalitatief goed en op sommige afdelingen zelfs excellent onderwijs biedt. Dit biedt zowel *voor die ene leerling als die ene medewerker* een mooie basis om zich blijvend te ontwikkelen.

5

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT

In dit hoofdstuk verantwoordt de raad van toezicht zich over het toezicht en de algemene gang van zaken binnen de scholengroep.

■ ROL VAN DE RAAD

De raad van toezicht van de Stichting PCVOE vervult de rol van toezichthouder op het bestuurlijk handelen en tevens van werkgever en klankbord van het college van bestuur. De raad verklaart dat de werkzaamheden in onafhankelijkheid zijn uitgevoerd.

Toezichthouder

De eerste rol is het houden van toezicht op het bestuurlijk handelen van het college van bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de scholengroep. De raad van toezicht houdt integraal toezicht. Dit betekent dat de raad zich bij de vervulling van zijn taak richt naar het belang van de stichting en naar het belang van de met de stichting verbonden scholen, alsmede naar het belang van de samenleving. De raad van toezicht houdt rekening met het feit dat de scholengroep een organisatie is met een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Werkgever van de leden van het college van bestuur

In de rol van werkgever voorziet de raad in een goed samengesteld en functionerend college van bestuur, beoordeelt de raad het college van bestuur en vervult de raad andere taken die horen bij de rol van werkgever.

Klankbord/adviseur

De raad van toezicht fungeert als klankbord voor het college van bestuur en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college van bestuur.

■ TOEZICHT OP STRATEGIE EN BELEID

In 2018 is de raad van toezicht zeven keer bijeen gekomen. In deze vergaderingen is goedkeuring gegeven aan/gesproken over:

- extra ingelaste vergadering vanwege een vertrouwelijke kwestie (22-01-2018);
- vaststelling van het toezichtkader voor de raad van toezicht (19-02-2018);
- goedkeuring van het Manifest (19-02-2018);
- goedkeuring voor de verkrijging van een perceel grond bij het Farel College (19-02-2018);
- vaststelling van de jaarplanning van de verantwoording t.a.v. het toezichtkader (19-02-2018);
- goedkeuring van het jaarverslag 2017 (16-04-2018);
- goedkeuring van de voorjaarsbegroting 2018-2022 (16-04-2018);
- instemming met de klokkenluidersregeling en de integriteitscode (16-04-2018);
- vaststelling van het rooster van aftreden (16-04-2018);
- besluit tot het wijzigen van de wervingsprocedure voor rvt leden (25-06-2018);
- goedkeuring voor de uitwerking van het Manifest (15-10-2018);
- besluit tot het accepteren van de offerte van KPMG (15-10-2018);
- goedkeuring van de meerjarenbegroting 2019-2023 (19-12-2018);
- stand van zaken ihp/ddc (19-12-2018);
- vaststelling van de WNT norm voor 2018 en 2019 (19-12-2018);
- besluit tot het werven van een nieuw rvt lid (19-12-2018);
- vaststelling van de rvt begroting voor 2019 (19-12-2018).

De raad heeft in 2018 gesproken over landelijke en regionale ontwikkelingen, de positie en strategie alsmede het beleid van de scholengroep. Daarnaast is de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beleid aan de orde geweest. Voor deze laatste twee onderwerpen zijn aparte commissies gevormd (de auditcommissie en de commissie onderwijskwaliteit), die dieper op de inhoud in kunnen gaan en de besluitvorming in de voltallige raad voorbereiden.

Strategie en beleid

De raad van toezicht besprak het jaarverslag 2017 en keurde het goed. Daarnaast is uitgebreid gesproken over de plannen van het college van bestuur voor de toekomst van de scholengroep. Belangrijke thema's daarin zijn het strategisch beleid van de stichting, de doordecentralisatie van de huisvestingsgelden, het financieel beleid en het onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs. Ook is gesproken over de totstandkoming en inhoud van het strategisch beleidsplan van de scholengroep. In 2018 heeft dit tot een nieuw plan geleid, genaamd het Manifest. De raad van toezicht ziet daarbij toe op de kwaliteit van de voortdurende dialoog over de gedeelde waarden binnen de scholengroep.

Kwaliteit van het onderwijs

Om de kwaliteit van het onderwijs en onderwijsbeleid te kunnen beoordelen heeft de commissie onderwijskwaliteit gesproken over het jaarverslag, inspectierapporten, in-, door en uitstroomcijfers (IDU) en een analyse van de onderwijsresultaten (waaronder de examenresultaten). Ook het onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs was een belangrijk gespreksonderwerp. De commissie is in 2018 zes keer bijeen gekomen: op 25 januari, 6 maart, 27 maart, 18 juli, 2 oktober en 6 december 2018.

Financiën

Er is een auditcommissie gevormd die de besluitvorming in de raad van toezicht voorbereidt. Voor deze commissie is een reglement opgesteld. De commissie is in 2018 vier keer bij elkaar gekomen: op 12 april, 14 juni, 26 september en 13 december. In die vergaderingen is o.a. gesproken over: de stand van zaken wat betreft de financiën na elk kwartaal, het projectplan AVG, het project 'rechtmatigheid inkopen', de afwikkeling van de verlofstuwmeren, de investeringsruimte voor 2018, het project risicomangement, de nieuwbouw van Het Element, het accountantsverslag, de begroting 2019, de voorjaarsbegroting 2018-2022 en de meerjarenbegroting 2019-2023.

In het verslagjaar heeft de raad van toezicht in overleg met het college van bestuur de opdracht voor de jaarlijkse controle van de jaarrekening geformuleerd. In 2018 werd de jaarrekening 2017 met de accountant besproken en goedgekeurd.

Overige ontwikkelingen

De raad van toezicht is regelmatig geïnformeerd over de volgende ontwikkelingen: de intensieve samenwerking tussen twee vmbo-scholen verenigd in Het Element, te weten het Prisma College en het Vakcollege. Verder over de samenwerking tussen de scholen voor praktijkonderwijs in Amersfoort van de Meerwegen Scholengroep en Onderwijsgroep Amersfoort onder de nieuwe naam Pr033college en tenslotte over de ontwikkelingen in Amersfoort rond het integraal huisvestingsplan en de doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen.

Waardering

De raad van toezicht heeft vastgesteld dat de stichting in 2018 zowel kwalitatief als financieel goede voortgang heeft geboekt. De raad van toezicht kijkt dan ook met tevredenheid terug op dit jaar en spreekt veel waardering uit aan het college van bestuur, de rectoren en directeuren en alle medewerkers voor hun grote inzet.

■ ROL VAN WERKGEVER

De remuneratiecommissie voert jaarlijks minimaal drie gesprekken met de bestuurder over zijn functioneren en ontwikkeling. In september 2018 is een

startgesprek gevoerd waarin (ontwikkel)afspraken zijn gemaakt. In november is een voortgangsgesprek gevoerd. In 2018 is ook gesproken over het contract van de heer Kentson dat op 1 september 2019 afloopt. Het contract zal voor een periode van twee jaar worden verlengd.

■ CONTACTEN

Op 19 december is er een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd met de voltallige raad van toezicht en de GMR. Het onderwerp van die bijeenkomst waren de 'checks and balances' binnen de Meerwegen scholengroep en de rol van de rvt en GMR daarin. Ook is besproken hoe de raad de morele eigenaren van de scholengroep kan vertegenwoordigen. Daarnaast is een vertegenwoordiging van de rvt aanwezig geweest in de vergaderingen van 25 september en 8 november om het toezichtkader van de rvt en de evaluatie van de bezoldiging te bespreken. De afspraak is gemaakt dat het lid van de raad van toezicht dat op voordracht van de GMR in de raad zit, mevrouw S. Koning, periodiek aanwezig zal zijn bij de GMR vergaderingen. Zij is in 2018 bij het merendeel van de GMR vergaderingen aanwezig geweest.

Overige contacten:

- De raad heeft op 6 juni 2018 het CMO gesproken over het toezichtkader van de rvt en de methode policy governance die hierin als uitgangspunt is genomen.
- De voorzitter van de rvt heeft verschillende schoolbezoeken afgelegd en schoolleiders gesproken.
- Met de bestuurlijke visitatiecommissie van de VO-raad is op 5 juni van gedachten gewisseld in het kader van de bestuurlijke visitatie van de scholengroep.
- Op 15 oktober 2018 heeft de onderwijsinspectie in het kader van het vierjaarlijks onderzoek de rvt gesproken.

■ FUNCTIONEREN RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling raad van toezicht

Afgelopen jaar was de samenstelling van de raad stabiel; er zijn geen leden vertrokken of bij gekomen. In 2019 zal de heer Lengkeek aftreden. De raad is in 2018 gestart met de voorbereidingen voor de werving van een nieuw lid.

Evaluatie eigen functioneren

In januari 2018 is de raad bijeen gekomen onder leiding van een extern adviseur, de heer H. Wassink. De raad van toezicht heeft gesproken over de manier waarop de raad samen met het college van bestuur zo efficiënt en effectief mogelijk de doelen van de organisatie kan bereiken en evalueren. Daarbij is de raad bedacht op het

vertegenwoordigen van het belang van de morele eigenaren, te weten de huidige en toekomstige ouders, die waarde hechten aan het bestaan van op christelijke grondslag geïnspireerd onderwijs, in verbinding met de leerlingen en de medewerkers. De besprekingen hebben geresulteerd in een toezichtkader. Dit is vastgesteld in de vergadering van 19 februari 2018. De raad van toezicht wil jaarlijks zijn eigen functioneren evalueren. Dit is in juni 2018 gebeurd op basis van een beoordelingskader. In augustus 2018 heeft de rvt met het college van bestuur een startbijkomst over het toepassen van verantwoordingsrapportages belegd.

Professionalisering

De raad van toezicht is lid van de beroepsvereniging VTOI, voor verdere professionalisering van het toezicht, het uitwisselen van informatie en het verder ontwikkelen van visie op bestuur en toezicht. Verschillende bijeenkomsten zijn bezocht van de VTOI en de Governance University. Twee leden hebben de leergang Policy Governance gevolgd.

Rooster van aftreden

De zittingstermijn van een lid van de raad van toezicht is vier jaar. Een lid kan eenmaal herkozen worden.

Naam lid rvt	Rol	Datum van aantreden	Einde termijn
M. A. Vermeer-Hordijk	voorzitter en lid remuneratiecommissie	01-10-2017	01-10-2021
A.G. Lengkeek	vice-voorzitter, lid auditcommissie, lid remuneratiecommissie	01-01-2012	01-06-2019
H. Geerts	lid auditcommissie	01-11-2016	01-11-2020
S.H. Koning - Klapwijk	lid op voordracht van de gmr en lid commissie onderwijs	18-04-2016	18-04-2020
R. Zondervan	lid commissie onderwijs	01-10-2017	01-10-2021

Tabel 3 Rooster van aftreden raad van toezicht

Bezoldiging

De leden van de rvt hebben over het jaar 2018 de volgende bedragen ontvangen:

Naam lid rvt	Bedrag (bruto, incl. btw)
M.A. Vermeer – Hordijk	€ 16.575
S.H. Koning - Klapwijk	€ 9.041
A.G. Lengkeek	€ 9.041
H. Geerts	€ 9.041
R. Zondervan	€ 9.041
Totaal	€ 52.740

Tabel 4 Bezoldiging in 2018 leden raad van toezicht

Nevenfuncties

In bijlage 14.1 is per lid van de raad van toezicht een overzicht opgenomen van de nevenfuncties die zij vervullen.

6

DOELEN VOOR 2018

In dit hoofdstuk verantwoordt het college van bestuur zich over het gevoerde beleid en de behaalde resultaten. Hierna wordt ingegaan op de gestelde doelen en de stand van zaken eind 2018.

■ ALGEMEEN

Een congruente beleidscyclus op alle lagen van de organisatie die verbindt en ondersteunt, waarbij de scholengroep en de scholen elkaar versterken en aanvullen. Begin 2018 is de beleidscyclus herzien. Door deze herziening wordt invulling gegeven aan de begrippen 'richting', 'ruimte', 'ruggensteun' en 'rekenschap' op alle beleidsterreinen en met name op de onderwijskwaliteit, aangezien dit het primaire proces binnen onze organisatie betreft en de kern is van de bestuurlijke verantwoordelijkheid. De uitgangspunten op basis waarvan de cyclus is ingericht vanaf het schooljaar 2018-2019 zijn de volgende:

- de besturingsfilosofie is leidend voor de manier waarop we onze beleidscyclus inrichten.
- het Manifest (strategisch plan) is onze toetssteen die richting geeft aan de plannen (schoolplannen en jaarplannen).
- de schoolplannen en jaarplannen vormen de basis voor de inhoud van de overlegvormen die wij inrichten.
- de onderleggers voor dit alles zijn het Onderzoekskader van de onderwijsinspectie, het toezichtkader van de raad van toezicht en de Code goed bestuur.

Wat vinden wij ervan?

Wij zijn tevreden over de uitkomst tot nu toe. Er is nu ook al enige ervaring opgedaan met het werken volgens de nieuwe cyclus en die ervaringen zijn positief. Zaken beginnen nu op zijn plek te vallen en er is meer samenhang in wat we doen. Uiteraard zijn er nog verbeteringen mogelijk. Begin 2019 wordt de beleidscyclus opnieuw geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Een gedragen en financieel duurzaam onderbouwde meerjarenstrategie voor Meerwegen met betrokkenheid van alle belanghebbenden.

Het startpunt was de Onderwijsconferentie op 27 september 2017. Samen met rond de 150 aanwezigen van binnen en buiten Meerwegen is nagedacht over wat onze scholen tot sterke merken maakt, wat hen bindt, wat zij van elkaar kunnen leren en wat dit voor Meerwegen als groep strategisch betekent.

De opbrengst van die dag vormde de input voor een Manifest op Meerwegen niveau, met de titel 'Voor die ene leerling'. In maart 2018 is het Manifest vastgesteld. Vervolgens zijn vijf van de zes scholen aan de slag gegaan met hun eigen schoolplan en hebben een nieuw plan vastgesteld. Daarin is een duidelijke lijn zichtbaar tussen de strategie op Meerwegen niveau en de uitwerking daarvan in de school.

Wat vinden wij ervan?

Wij zijn erg tevreden over de inhoud van het Manifest en de mate waarin dit is doorvertaald binnen de schoolplannen. Medewerkers zullen niet steeds het Manifest herkennen (dat is ook geen doel op zich), maar zijn wel betrokken en op de hoogte van de plannen van hun eigen school. En dat is wat wij nastreven vanuit onze besturingsfilosofie.

■ IDENTITEIT

Een gemeenschappelijk beeld van onze maatschappelijke positionering, mede in relatie tot ons open christelijke karakter. Scholen kunnen binnen het gemeenschappelijke beeld van elkaar verschillen vanwege de eigen doelgroep leerlingen.

In het Manifest wordt de scholen de ruimte gegeven om invulling te geven aan de eigen identiteit. Daar staat nl. dat 'wij putten uit de christelijke bron en dat scholen vanuit deze bron ieder invulling geven aan hun eigen identiteit'.

Dit betekent niet dat hiermee de discussie afgerond is. We willen graag blijvend met elkaar in gesprek hierover en van elkaar leren.

Wat vinden wij daarvan?

Wij vinden dit een relevante activiteit, die nog niet voldoende aandacht heeft gekregen. In 2019 wordt hier verder mee gegaan.

■ ONDERWIJSKWALITEIT

Binnen Meerwegen een of meerdere denktanks inrichten waar aan de hand van debat, dialoog en uitwisseling van inspirerende onderwijspraktijk inhoud wordt gegeven aan de opdracht “*het beste onderwijs voor die ene leerling*” te verzorgen.

Oorspronkelijk was het idee om na de onderwijswerkconferentie denktanks in te richten van medewerkers, leerlingen en externe stakeholders om het Manifest nadere invulling te geven. Door andere inzichten en ontwikkelingen is dit idee niet verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

Vervolgens is binnen de vernieuwde beleidscyclus een belangrijke rol gecreëerd voor inspraak vanuit medewerkers en leerlingen. Hier worden geen aparte raden of panels voor gevormd, maar er wordt aangesloten bij de panels die al binnen de scholen actief zijn.

Wat vinden wij daarvan?

Wij vinden de inbreng van medewerkers, leerlingen en ouders erg belangrijk. In 2019 wordt dit concreet gemaakt en zal het college van bestuur periodiek aansluiten bij de ouderraden en leerlingpanels op de scholen om nog meer beeld en geluid te krijgen bij wat er op de scholen speelt.

Een betere aansluiting van de bekwaamheden van zittende en nieuwe leraren op onze behoeften door op strategisch niveau invloed uit te oefenen op de lerarenopleidingen (in de MOS), het Onderwijspact Utrecht en andere relevante netwerken.

Op 1 november 2016 vond de kick off van het project MOS plaats en zijn de werkgroepen gestart. Er is veel tijd geïnvesteerd in het opstellen van de subsidieaanvraag in het kader van de regeling ‘Tegemoetkoming kosten aspirant-opleidingscholen’. In december 2016 is de subsidie toegekend.

Inmiddels heeft de projectorganisatie een duidelijke structuur gekregen. Er is een stuurgroep en een kerngroep geformeerd. Daarnaast is een vijftal werkgroepen actief. Dit alles wordt aangestuurd door de projectleider. In de werkgroepen worden de resultaten opgeleverd. In 2019 zal een proefvisitatie worden georganiseerd om te beoordelen of het project klaar is voor een formele accreditatie door de NVAO in 2020.

Meerwegen is deelnemer in het Onderwijspact voor de regio Utrecht, zowel op bestuurlijk als operationeel niveau. De gezamenlijke doelstelling van het Onderwijspact is om in vier jaar tijd meer dan 500 leraren te werven die kiezen voor een toekomst in het onderwijs in de regio Utrecht. Er wordt onder andere gekeken hoe technologie en digitalisering kunnen helpen om het lerarentekort terug te dringen.

Wat vinden wij ervan?

De subsidie voor de opleidingsschool geeft ons veel mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de MOS, passend bij ons strategisch HRM-beleid. Wij zijn tevreden over de betrokkenheid en deskundigheid waarmee de deelnemers in het project aan het werk zijn en de resultaten die tot nu toe zijn opgeleverd, alle gericht op succesvolle implementatie en uiteindelijk accreditatie.

Het Onderwijspact biedt kansen om een structureel antwoord te geven op het aankomende lerarentekort. Besturen kiezen er bewust voor hierin samen te werken in plaats van de concurrentie aan te gaan en dat is positief. Onze inbreng borgt dat de MOS en het Onderwijspact elkaar versterken. Dit vinden wij relevant.

Mede-eigenaarschap bij de scholen en schoolleiders op diverse beleidsterreinen door het instellen van expertisegroepen die onderwerpen zodanig voorbereiden dat de bespreking en advisering door het cmo op basis van deskundig voorwerk effectief en efficiënt verloopt.

De expertisegroepen komen op regelmatige basis bijeen en bespreken dan onderwerpen die op dat moment relevant of actueel zijn. Door de voorbereiding en voorbespreking in de expertisegroep, verloopt de bespreking in het cmo over het algemeen efficiënter.

Het blijkt soms lastig om een goede aansluiting te realiseren tussen wat er nodig is voor de beleidskalender en de prioriteiten die de expertisegroep stelt.

Wat vinden wij ervan?

Wij zijn tevreden over de werking van de expertisegroepen tot dusver. Er wordt serieus en hard aan gewerkt. De werking van de expertisegroepen is geëvalueerd en er wordt gewerkt aan een verbeterslag, waardoor de expertisegroepen nog beter tot hun recht komen en de agenda's beter aansluiten op de bestuurlijke agenda.

■ PERSONEEL & ORGANISATIE

Duidelijkheid voor onze medewerkers over wat wij hen vanuit goed werkgeverschap kunnen bieden en wat wij van hen op basis van professioneel handelen mogen verwachten, verwoord in een professioneel statuut.

Binnen Meerwegen is afgesproken dat elke school het mandaat krijgt om een eigen professioneel statuut te ontwikkelen samen met de medewerkers. Dit gebeurt binnen bepaalde centrale kaders. De oorspronkelijke planning was om uiterlijk 1 augustus 2018 een conceptversie gereed te hebben per school. Dit is per 1 januari 2019 gelukt. Op de scholen loopt het gesprek over de lading van het statuut en wat het kan betekenen in de organisatie van het onderwijs.

Wat vinden wij ervan?

Wij zijn erg tevreden over de wijze waarop scholen in gesprek gaan met de medewerkers over de inhoud van een professioneel statuut. Het proces is belangrijker dan de inhoud.

Het professioneel statuut is formeel een verplichting vanuit de Wet Beroep Leraar en Lerarenregister. Binnen Meerwegen is besloten om een dergelijk statuut ook op te stellen voor het onderwijsondersteunend personeel (OOP). In 2019 zullen bijeenkomsten worden georganiseerd om hier verder inhoud aan te geven.

Het meten van de mate van welbevinden van de medewerkers op een aantal onderwerpen, bepalen wat er goed gaat en wat er beter kan en vertalen in nieuw beleid.

In november 2017 is onder de medewerkers van alle scholen een tevredenheidsonderzoek afgenomen. De resultaten daarvan zijn begin 2018 in een rapport gevat en gepubliceerd. Vervolgens is elke school in gesprek gegaan met medewerkers over de resultaten en zijn verbeteracties geformuleerd. De resultaten van het medewerkersonderzoek zijn te vinden in het hoofdstuk Medewerkers.

Wat vinden wij ervan?

Wij zijn erg tevreden over de cijfers die medewerkers geven. Deze liggen beduidend hoger dan de benchmark. Een belangrijke thema dat uit het onderzoek naar voren komt is werkdruk. Op één van de scholen is dit schooljaar een pilot gestart. We vinden het belangrijk dat de scholen opvolging geven aan wat het medewerkersonderzoek aan inzichten heeft opgeleverd. Op bestuursniveau wordt dit gevolgd.

■ FINANCIËN, HUISVESTING EN BEHEER

Inzicht in- en beheersing van de belangrijkste risico's op Meerwegen- en op schoolniveau.

Ten behoeve van vernieuwde financiële kaders zijn per school en voor Meerwegen als totaal de risico's in kaart gebracht. Dit is gedaan onder leiding van een extern bureau dat hierin gespecialiseerd is. Vervolgens zijn deze risico's vertaald in euro's. Ook is bepaald welke maatregelen kunnen worden genomen om de risico's te voorkomen, dan wel te verminderen, in het algemeen: te beheersen. De totaalrapportage verschijnt begin 2019. Vervolgens zal dan een doorvertaling worden gemaakt wat dit betekent voor het weerstandsvermogen en de financiële reserves van de stichting.

Wat vinden wij ervan?

Risicomanagement is al meerdere jaren onderwerp van gesprek en opgenomen in de jaarplannen, en was nog niet expliciet omgezet in een systematische aanpak.

Dat is nu wel het geval. Risicomanagement is een belangrijk onderdeel van de besturingsfilosofie en draagt hiermee bij aan de duurzame financieel gezonde positie van de scholen en van de stichting als geheel.

Besparingen door efficiënter (goedkoper) in te kopen en een betere beheersing van contracten.

Het bedrijf Inkoopenvoor neemt voor één dag in de week de inkoopfunctie op zich en ondersteunt de scholen en het stafbureau waar nodig. Zij hebben voor ons de belangrijkste zaken opgepakt, waaronder het inrichten van de contractadministratie- en beheer en het uitvoeren van een aantal onderhandse en Europese aanbestedingen. Bij de controle over 2017 bleek helaas dat ondanks deze inspanningen bepaalde bestedingen toch onrechtmatig waren geweest. Dit gold o.a. voor de inhuur van personeel. Daarom is hier in 2018 extra inspanning op gezet, zodat de constatering over 2018 zal zijn dat Meerwegen rechtmatig inkoop.

Wat vinden wij hiervan?

Het is jammer dat ondanks de vele inspanningen toch de rechtmatigheid in het geding was. De keuze hierop het beleid te intensiveren was nodig. Eind 2018 is besloten om voor een andere inrichting van de inkooporganisatie te kiezen, nl. een hybridevorm waarbij het college van bestuur de scholen richting en ruimte geeft in het benoemen en uitvoeren van haar eigen onderwijsvisie en -beleid. Vrijheid van inkoop van goederen en diensten in relatie met de onderwijsvisie en – beleid past in de besturingsfilosofie. Zaken die schooloverstijgend ingekocht moeten worden, worden (Europees of onderhands) aanbesteed.

Bundeling van krachten van onderwijsbesturen en gemeente in een huisvestingscoöperatie gericht op: toekomstbestendigheid, efficiëntie en duurzaamheid.

De Amersfoortse schoolbesturen hebben samen met de gemeente Amersfoort een visie-ontwikkelingsproject doorlopen dat uiteindelijk moest resulteren in een integraal onderwijshuisvestingsplan (IHP) gebaseerd op doordecentralisatie van de onderwijshuisvestingsmiddelen.

Alle schoolbesturen PO en VO in Amersfoort hebben op 14 september 2017 uitgesproken de bestuurlijke verantwoordelijkheid te willen nemen voor de doordecentraliseringsovereenkomst, zoals uit-onderhandeld met het college van B&W van de gemeente Amersfoort. Het onderhavige proces heeft vele jaren in beslag genomen. In 2018 is veel tijd gestoken in het vormgeven en oprichten van twee coöperaties voor PO en VO die uitvoering gaan geven aan de doordecentralisatie-overeenkomst. Helaas heeft dit proces veel vertraging opgelopen, doordat overleg met de Belastingdienst nodig was. In november 2017 zijn drie rulingverzoeken (BTW, overdrachtsbelasting, vennootschapsbelasting) bij de Belastingdienst ingediend. In de periode daarna is het overleg met de betrokken belastinginspecteurs opgestart.

Doordat de belastingdienst op onderdelen landelijke afstemming noodzakelijk achtte, heeft het rulingproces meer tijd in beslag genomen dan initieel was voorzien. In maart 2019 is groen licht gegeven door de gemeenteraad en zijn de cooperaties definitief gestart.

Wat vinden wij ervan?

Dit is een langlopend en complex traject geweest dat veel tijd heeft gekost, maar uiteindelijk met een positief resultaat kan worden afgesloten. Wij zijn blij met deze uitkomst, omdat het ons in staat stelt onze gebouwen beter te laten aansluiten op het onderwijs dat wij voor ogen hebben. Dankzij dit resultaat wordt momenteel gewerkt aan het voorbereiden en plannen van de nieuwbouw van Het Element samen met het bestuur van het Meridiaan College.

Voldoen aan de wet- en regelgeving t.a.v. bescherming persoonsgegevens.

Met het inwerking treden van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) moet de Meerwegen scholengroep sinds 25 mei 2018 voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving. Aangezien dit nogal wat verplichtingen met zich mee brengt is hiervoor een projectgroep opgericht met daarin vertegenwoordigers van alle scholen. Deze groep heeft zich in eerste instantie gericht op het verstrekken van de noodzakelijke informatie aan ouders, medewerkers en leerlingen. Sinds 1 november 2018 is er een deskundige functionaris gegevensbescherming in dienst genomen. Hij heeft allereerst een risico-inschatting gemaakt waaruit duidelijk wordt waar Meerwegen nog niet voldoet en waar de prioriteiten zouden moeten liggen. Dit wordt in 2019 projectmatig opgepakt.

Wat vinden wij ervan?

De insteek is uiteraard dat de scholen en het stafbureau rechtmatig omgaan met persoonsgegevens. Bewustwording is hierin een belangrijke stap en dat kost tijd. Daarom zijn we nog niet op het gewenste niveau, maar we zetten belangrijke stappen om daar wel aan te voldoen.

7

VOOR DIE ENE LEERLING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal aspecten die te maken hebben met de kwaliteit van ons onderwijs. Het onderwijs wordt gemaakt op onze scholen. Deze brengen elk jaar een eigen jaarverslag uit. Wij verwijzen u naar die verslagen om een gedetailleerd beeld te krijgen van onze scholen.

■ ALGEMEEN BEELD

In onze missie staat dat wij iets willen betekenen voor een betere, duurzame en inclusieve wereld. Een wereld waarin mensen gelijkwaardig zijn, met respect en vanuit vertrouwen met elkaar omgaan, omzien naar elkaar, elkaar willen ontmoeten en elkaars talenten willen benutten.

Dat willen wij bereiken door met elkaar een leef-, leer- en werkgemeenschap te vormen waarbinnen die ene leerling maximaal wordt uitgedaagd en nieuwsgierig blijft om zich permanent en overal te ontwikkelen vanuit de persoon die hij of zij is, in relatie met de wereld en de mensen om zich heen. Belangrijke waarden daarin zijn: gelijkwaardigheid, respect, vertrouwen en relatie.

Ons onderwijsaanbod richt zich op de drie aspecten van onderwijs nl. kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Wat wij goed onderwijs vinden, is moeilijk te vatten in harde indicatoren. Soms gaat het ook om zaken die niet of moeilijk meetbaar zijn. Waar het om gaat, is dat we binnen de scholengroep de dialoog voeren over onderwijs en over wat wij daarbij onder “goed onderwijs” verstaan. Dit is een dialoog die blijvend gevoerd moet worden en ook verschilt op het niveau waarop je deze voert. Het afgelopen jaar zijn hier belangrijke stappen in gezet.

Wat gaat goed?

- Onze onderwijsresultaten zijn goed. Elke school heeft een prognose opgesteld van het onderwijsresultatenmodel 2019. Daaruit kan geconcludeerd worden dat er 7 excellente afdelingen zijn, 3 afdelingen goed, 10 afdelingen voldoende en 1 afdeling onvoldoende. De scholen voor praktijkonderwijs behalen goede resultaten wat betreft de uitstroom van leerlingen.

- Binnen onze scholengroep is veel expertise aanwezig, aansluitend bij de doelgroep van de school, van praktijkonderwijs tot aan gymnasium. Maar ook hele specifieke expertise, zoals binnen de twee taalcentra of wat betreft hoogbegaafde leerlingen.
- Elke school heeft een eigen onderwijsprofiel wat die school duidelijk onderscheidt van de andere. Dit geeft ouders en leerlingen een ruime keuze.
- De scholen gaan uit van een positieve pedagogische benadering waarin coaching van leerlingen bij het aanleren van eigen verantwoordelijkheden en eigenaarschap een belangrijke plaats inneemt.
- Het permanent verbeteren van ons onderwijs zien wij als een belangrijke opdracht, in het belang van die ene leerling. Voor de leerling is het belangrijk dat er een goede aansluiting is vanaf de basisschool naar het voortgezet onderwijs en daarna naar het vervolgonderwijs. Daarom hechten wij groot belang aan samenwerking met het vervolgonderwijs. Dit doen wij in allerlei netwerken en projecten. Dit gebeurt zowel op bestuurlijk niveau als op schoolniveau. De scholen publiceren op Scholenopdekaart.nl wie hun samenwerkingspartners zijn.
- In de school- en jaarplannen van onze scholen is één van de terugkerende thema's het eigenaarschap van de leerling. Dat is voor elke school een belangrijk onderdeel in het onderwijsconcept en tegelijkertijd een punt dat continue ontwikkeling behoeft. Elke school wil hier stappen in zetten aansluitend bij de eigen fase van ontwikkeling.
- Er zijn in de afgelopen periode stappen gezet in de mate van invloed en inspraak die leerlingen hebben binnen de school en scholengroep. Gezien het vorige punt is het belangrijk dat de stem van de leerling gehoord wordt. Concrete voorbeelden daarvan zijn dat er drie leerlingen deelnemen in de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, dat elke school een vorm van een leerlingenpanel heeft ingericht, op school- of afdelingsniveau en de rol die leerlingen speelden tijdens de onderwijswerkconferentie in 2017.
- Elke school geeft, aansluitend bij de doelgroep, op eigen wijze vorm aan de identiteit van de school vanuit christelijke waarden. Belangrijk daarin is dat leerlingen zich breder ontwikkelen dan alleen gericht op zichzelf, maar als onderdeel van een groter geheel: de gemeenschap binnen school en in de samenleving. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen leren zich daarvan bewust te zijn en daar naar te handelen. Een voorbeeld daarvan is dat de maatschappelijke stage, ondanks dat hiervoor geen aparte bekostiging meer wordt gegeven, op onze scholen wordt voortgezet.

Wat moet/kan beter?

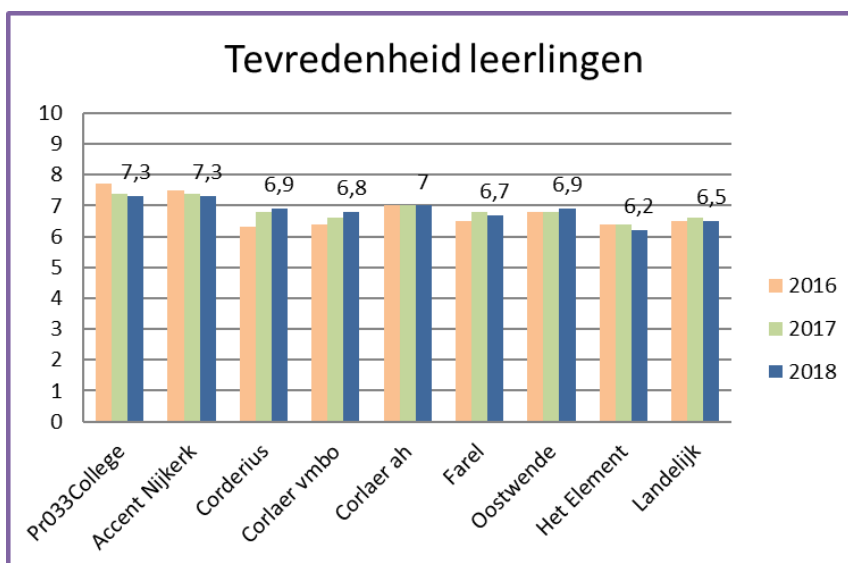
- Wat beter moet, is de kwaliteit van de vmbo-tl afdeling van het Oostwende College. De prognose van het onderwijsresultatenmodel laat zien dat deze

afdeling mogelijk zal uitkomen op het oordeel 'onvoldoende'. Ook al is het nog niet zeker dat dit ook daadwerkelijk zo zal zijn (de uitkomsten liggen erg dicht tegen de norm aan), betekent dit wel dat de kwaliteit van het onderwijs verbetering behoeft. Daarom is er een verbeterplan opgesteld en in uitvoering.

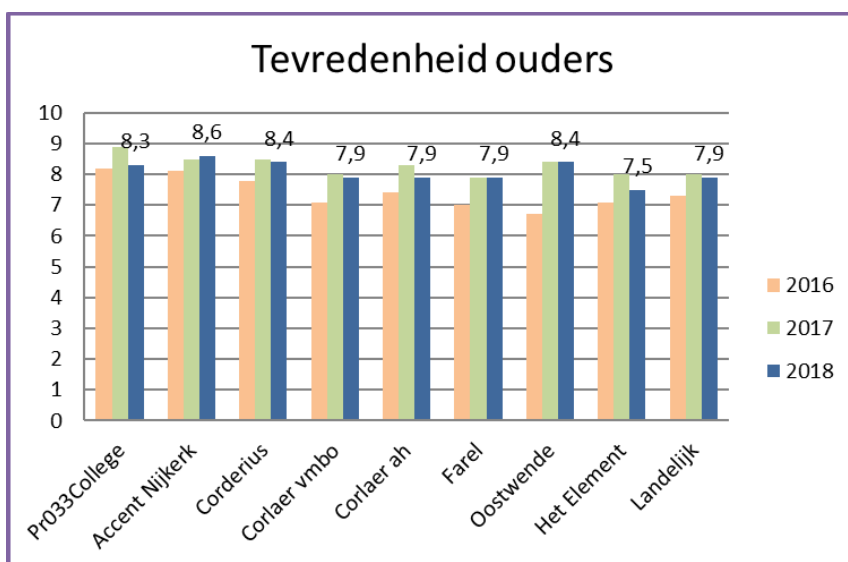
- Het is in het belang van die ene leerling, dat hij/zij in staat wordt gesteld om zich optimaal te ontwikkelen. Wij willen investeren in het bieden van maatwerk, waardoor een leerling zich kan ontwikkelen op het niveau dat bij hem/haar past. Maatwerk is voor het praktijkonderwijs de standaard. Voor onze andere scholen geldt dat daarin nog stappen gemaakt worden in het differentiëren naar niveau en naar afsluiting. Regelgeving maakt dat maatwerk veel van een schoolorganisatie vraagt, net als dat dit de noodzaak van ontwikkeltijd voor leraren duidelijk maakt.
- In de ontwikkeling die leerlingen doormaken tijdens hun schoolperiode, is zelfreflectie een belangrijk instrument. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich deze eigenschap eigen maken en hier stappen in zetten.
- De mate waarin en de manier waarop leerlingen regie krijgen op het eigen leerproces verschilt per school. Er worden op iedere school stappen gezet en dat biedt de kans ook op dit terrein van elkaar te leren. Dit is op gang gekomen en kan nog verder worden ontwikkeld.
- Leerlingen volgen in principe onderwijs binnen een bepaalde afdeling. In ons streven naar maatwerk zoeken we naar manieren om recht te doen aan "die ene leerling" met zijn/haar eigen ambities en talenten. Dit betekent werken aan maatwerk binnen de randen van de standaardisatie. Recht doen aan individuele talenten gaat hierbij verder dan gedifferentieerde diplomering en certificering. Het kan ook gaan om praktische uitwisseling tussen afdelingen en scholen om ervaringen over en weer te delen.

■ TEVREDENHEID OUDERS EN LEERLINGEN

Jaarlijks onderzoeken onze scholen de tevredenheid van ouders en leerlingen. De resultaten van de afgelopen drie jaar zijn in onderstaande grafieken weergegeven. De uitkomst is een cijfer op een schaal van 1 tot 10.

Grafiek 2a Tevredenheid leerlingen in 2016-2018

Grafiek 2b Tevredenheid ouders in 2016-2018

Elke school trekt conclusies op basis van de tevredenheidsonderzoeken en neemt gericht actie op die gebieden waar verbetering nodig/gewenst is. Dit is ook onderwerp van gesprek in het overleg tussen het college van bestuur en de schooldirectie. Het college van bestuur is tevreden over de cijfers die ouders en leerlingen toekennen aan onze scholen, gezien onze huidige norm van minimaal het cijfer 7.

■ TOEZICHT DOOR DE INSPECTIE

Onze scholen worden jaarlijks op basis van hun onderwijsresultaten beoordeeld door de inspectie. De inspectie kijkt naar de examenresultaten, onderwijspositie

t.o.v. advies PO en bovenbouwsucces (de doorstroom van leerlingen). Hieronder is per school het eindoordeel 2018 weergegeven. Deze resultaten worden twee keer per jaar besproken tussen college van bestuur en schooldirectie.

	Pro	Vmbo ba- sis	Vmbo kader	Vmbo-gl/tl	havo	vwo
Pr033College	voldoende					
Accent Nijkerk	voldoende					
Corderius				goed	goed	goed
Corlaer		excellent	excellent	excellent	excellent	excellent
Farel				voldoende	excellent	excellent
Oostwende		voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	
Het Element		voldoende	voldoende	voldoende		

Tabel 5 Overzicht inspectie oordelen 2018

Het afgelopen jaar heeft de inspectie de scholen van Meerwegen onderzocht in het kader van het vierjaarlijks bezoek. De inspectie heeft de volgende scholen bezocht: Farel College, Corderius College, Het Element, Oostwende College. PR033college is bezocht in het kader van een thema-onderzoek naar het strategisch HRM beleid. De havo afdeling van het Farel en alle afdelingen van het Corderius hebben het oordeel 'goed' gekregen. In januari 2019 verschijnt het eindrapport en is voor alle afdelingen helder welk oordeel zij krijgen.

Ook PR033college en Accent Nijkerk doen het goed. Zij voldoen aan de wettelijke eisen gesteld door de inspectie voor deze vorm van onderwijs. Alle leerlingen ontwikkelen zich volgens een individuele leerroute. De leerlingen stellen hun eigen leerroute samen met de mentor door het opstellen van een Individueel Ontwikkelingsplan (IOP). Alle leerlingen hebben een IOP. Daarnaast behalen de leerlingen het niveau dat van hen verwacht mag worden. Met deze resultaten behoudt Meerwegen met recht de naam een onderwijsgroep te zijn met zes sterke merken, te weten de scholen.

■ SLAAGPERCENTAGES

In onderstaande tabel zijn de slaagpercentages opgenomen over de jaren 2016 – 2018.

School	vwo			havo			Vmbo tl/gl			Vmbo-kader			Vmbo-basis		
	18	17	16	18	17	16	18	17	16	18	17	16	18	17	16
Corderius	93	88	87	79	90	92	99	99	100	-	-	-	-	-	-
Corlaer	97	97	100	99	97	99	89	91	91	96	97	96	100	96	100
Farel	85	98	96	90	81	96	90	93	93	-	-	-	-	-	-
Oostwende	-	-	-	94	89	92	83	74	91	96	100	100	100	100	88
Het Element	-	-	-	-	-	-	-	73	100	-	93	99	-	98	98
Landelijk	92	91	91	88	87	89	93	93	94	95	96	96	98	98	98

Tabel 6 Slaagpercentages 2016-2018

De slaagpercentages van onze scholen zijn over het algemeen goed; ons streven is een slaagpercentage minstens boven het landelijk gemiddelde.

PR033college en Accent Nijkerk kennen geen slaagpercentages, maar kijken naar het niveau waarop leerlingen uitstromen. In Nijkerk zijn de meeste leerlingen uitgestroomd in de richting arbeid (61%). De meeste leerlingen uit Amersfoort zijn uitgestroomd in de richting leren (48%). Accent Nijkerk en PRO33 voldoen ruimschoots aan de verplichte eisen met betrekking tot de uitstroom en bestendigheid van een plek (90% passende uitstrooplek en 75% bestendige plek na 1 en 2 jaar).

■ ONDERWIJSTIJD

De normen voor de onderwijstijd – gemeten over de gehele schoolloopbaan - voor het voortgezet onderwijs zijn: 3700 uur voor het vmbo, 4700 uur voor de havo en 5700 uren voor het vwo. Voor het praktijkonderwijs is de norm 1000 uur per leerjaar. Het gaat in alle gevallen om klokuren.

De scholen verantwoorden zich op Scholenopdekaart.nl over de gerealiseerde onderwijstijd. Daarnaast wordt verantwoording afgelegd aan de dmr (decentrale medezeggenschapsraad). De scholen van Meerwegen hebben aan de wettelijke normen voor onderwijstijd voldaan.

■ AFHANDELING VAN KLACHTEN

De Meerwegen scholengroep heeft een interne commissie voor de behandeling van klachten. Zowel klachten met betrekking tot arbeidsrechtelijke zaken als leerling-zaken kunnen bij deze commissie worden neergelegd. Daarnaast kunnen medewerkers van de scholengroep bij het Huis van Klokkenuiders melding doen van een misstand binnen de organisatie die het algemeen maatschappelijk belang

schaadt (Klokkenluidersregeling). Ouders en leerlingen kunnen dit doen bij de 'Commissie melden van een misstand'.

Onze insteek is dat een klacht wordt opgelost op schoolniveau. Als dat niet mogelijk blijkt, vindt een gesprek plaats met het college van bestuur. Pas als dat niet naar tevredenheid wordt opgelost, wordt de klacht voorgelegd aan de klachtencommissie.

In 2018 zijn in totaal 5 klachten/bezwaren ingediend, betrekking hebbend op de volgende onderwerpen: de begeleiding van de leerling, het onterecht niet doen van een melding bij Veilig Thuis, het onterecht toekennen van een verlofaanvraag en de behandeling van een leerling door een specifieke docent.

Vier van deze klachten zijn naar tevredenheid afgehandeld door het college van bestuur. Eén klacht is uiteindelijk voorgelegd aan de klachtencommissie. Na uitspraak van de klachtencommissie en een vervolggelsgesprek met de school, is de klacht uiteindelijk naar tevredenheid afgehandeld.

8

VOOR DIE ENE MEDEWERKER

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen op Meerwegen niveau beschreven in het afgelopen jaar. Daarnaast wordt inzicht gegeven in een aantal belangrijke kerncijfers op personeelsgebied, zoals ziekteverzuim en het aantal medewerkers.

■ ALGEMEEN BEELD

Wat gaat goed?

- In november 2017 is er op alle scholen van Meerwegen een medewerkersonderzoek gedaan door DUO onderwijsonderzoek. De algemene tevredenheid van onze medewerkers is met een gemiddeld cijfer van 8,6 erg hoog. Dit betekent overigens niet dat er niets te verbeteren valt. Elke school heeft de resultaten van het onderzoek intern besproken en verder geanalyseerd. Op basis daarvan zijn verbeteracties bepaald. Werkdruk is een onderwerp dat breed speelt.
- Behalve Accent Praktijkonderwijs, werken onze scholen samen in de Meerwegen Opleidingsschool (MOS). Samen met de Hogeschool Utrecht, Hogeschool Windesheim en Universiteit Utrecht wordt een groot aantal studenten (plm. 180) opgeleid in de school. Op dit moment zijn onze scholen nog aspirant-opleidingsschool, maar er wordt projectmatig toegewerkt naar accreditatie tot opleidingsschool in 2020. Jaarlijks wordt er een MOS conferentie georganiseerd voor alle werkplekbegeleiders en studenten van de scholen. Hier is grote belangstelling voor. De wisselwerking tussen de nieuwe inbreng van studenten en de ervaring van zittende leraren draagt bij aan professionele vorming en ontwikkeling.
- Elke school heeft professionalisering als belangrijk thema opgenomen in het schoolplan voor de komende periode. Mede op basis van de resultaten van het medewerkersonderzoek worden hier stappen in gezet. Vanuit het staf-

bureau wordt hier ondersteuning aan gegeven in de persoon van de personeelsadviseur. Elke school heeft een eigen adviseur die in ieder geval één dag per week op de school aanwezig is.

Wat kan beter?

- Elke school voert een eigen personeelsbeleid, binnen de kaders van de scholengroep en ondersteund door een personeelsadviseur vanuit het staf-bureau. Een belangrijk ontwikkelpunt is de professionalisering van het personeelsbeleid naar een strategisch HRM beleid. Strategische personeelsplanning maakt hier een belangrijk onderdeel van uit en moet verder ontwikkeld worden.
- Net als bij leerlingen vinden wij het belangrijk dat medewerkers de vaardigheid ontwikkelen van zelfreflectie. Feedback is daarbij een krachtig en aanvullend instrument. Training in het geven van goede feedback om daarmee de professionele cultuur verder te ontwikkelen, is een belangrijk en toegepast instrument.
- Met de verandering in de besturingsfilosofie wordt ook de mogelijkheid om van elkaars expertise gebruikt te maken beter benut. Vanuit de onderwijswerkconferentie zijn daar in het afgelopen jaar mooie stappen in gezet. Zo is er dit schooljaar een kweekvijver voor onderwijskundig leiderschap (*Teacher Leadership*) gestart waar zo'n 25 medewerkers aan deelnemen. Verder is er een uitwisselingsproject gestart waarbij medewerkers van de zes scholen bij elkaar gaan kijken. Beide projecten zijn vanuit de scholen ingevuld.
- Uit het medewerkersonderzoek komt naar voren dat veel medewerkers werkdruk ervaren. Dit is een complex thema dat aandacht en actie verdient. Hier nemen de personeelsgeledingen uit de deelmedezeggenschapsraden het initiatief en sturen we centraal op uitwisseling van 'best practices'.

■ BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

Strategische personeelsplanning

In 2018 is het project strategische personeelsplanning gestart. Het doel van het project is dat de Meerwegen scholengroep op elk moment – nu en in de toekomst - kan beschikken over een optimale medewerkersbezetting door inzicht in kwantitatieve gegevens. Drie leden van de projectgroep zijn in 2018 op scholing geweest. Het project loopt tot 1 juli 2019. De kwantitatieve gegevens worden na 1 juli 2019 kwalitatief vertaald naar bestuurs- en schoolplannen voor de komende jaren.

Ziekteverzuimbeleid

In 2018 zijn we gaan werken met een nieuw verzuimprotocol. Dit verzuimprotocol sluit aan bij het Eigen Regie Model voor verzuim. Het doel van het nieuwe verzuimprotocol is om leidinggevenden zo goed mogelijk toe te rusten in hun rol waarbij het uiteindelijk gaat om de medewerker zo mogelijk duurzaam terug te laten keren in werk en daarnaast te voldoen aan de wet- en regelgeving. InSite (AFAS) is hier ondersteunend aan. Zo ontvangen leidinggevenden taken/signalen en kunnen ze in InSite alle benodigde documenten en handleidingen terugvinden. Het voeren van het goede gesprek tussen leidinggevende en medewerker heeft in 2018 door de implementatie van het verzuimprotocol beter vorm gekregen.

In 2018 heeft een van de stafbureau-medewerkers de opleiding Regie op Verzuim met succes afgerond. Om voor de organisatie up-to-date kennis in huis te blijven houden, is deze medewerker ingeschreven in het register voor specialistisch case-management.

Werkkostenregeling (WKR)

De Meerwegen scholengroep heeft in 2018 de werkkostenregeling optimaal ingezet. De projectgroep WKR heeft hiervoor de samenwerking opgezocht met FiscFree, die de regeling heeft uitgevoerd. De werkkostenregeling zal via FiscFree structureel worden ingezet en is daarmee een mooie aanvullende secundaire arbeidsvoorwaarde voor onze medewerkers.

KERNCIJFERS

Medewerkeronderzoek

In november 2017 is een medewerkersonderzoek gehouden op alle scholen. De resultaten daarvan zijn in januari 2018 bekend gemaakt. In onderstaande tabel een beeld van de resultaten op Meerwegen niveau:

	Gemiddelde	Benchmark VD	Afwijking t.o.v. de benchmark
Algemene tevredenheid werk	8.6	8.4	o
Sfeer	8.6	8.2	+
Rector/directeur	8.3	7.2	++
Inhoud van het werk	8.1	8.2	o
Leidinggevende	8.1	7.9	o
Werkomstandigheden	7.8	7.7	o
Onderwijs	7.6	7.5	o
Persoonlijke ontwikkeling	7.5	7.2	+
Samenwerking	7.5	7.5	o
Identiteit	7.2	7.3	o
Arbeidsvoorwaarden	7.1	7.1	o
College van Bestuur	6.9	7.0	o
Communicatie	6.9	6.4	++
DMR	6.8	6.7	o
Gesprekscyclus	6.6	6.7	o
Werkdruk	5.8	5.9	o

Elke school heeft een rapportage ontvangen met de resultaten van de eigen medewerkers en is daarmee aan de slag gegaan, afhankelijk van wat de belangrijke thema's zijn voor die school. Op alle scholen is werkdruk een thema dat speelt.

Personele bezetting

De omvang van het totale personeelsbestand is in aantal en fte's gedaald. Eind 2018 waren er 792 mensen in dienst. In 2017 waren dit er 808. Het aantal fte's daalde van 621 in 2017 naar 617 in 2018.

	In dienst	Aantal FTE
Mannen	367 (46%)	321 (52%)
Vrouwen	425 (54%)	296 (48%)
Totalen	792 (100%)	617 (100%)

Tabel 7 aantal medewerkers in dienst, peildatum 31 dec. 2018

De vaste formatie bedraagt 528,4 fte's; 88,2 fte's zijn medewerkers die tijdelijk benoemd zijn (jaarcontract, tijdelijke uitbreiding, projectaanstelling).

	Aantal FTE
Directie	18,3
LB	186,2
LC	160,5
LD	81,2
OOP	157,5
Vervanging	12,9
Totaal	616,6

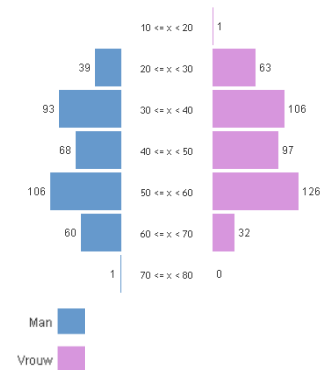
Tabel 8 aantal medewerkers onderverdeeld naar functiecategorie, peildatum 31 dec. 2018

Verloop

In 2018 traden 105 mensen in dienst en gingen 120 mensen uit dienst.

Gemiddelde leeftijd

De gemiddelde leeftijd is 45 jaar. In onderstaand diagram is zichtbaar gemaakt hoeveel medewerkers er in dienst zijn per leeftijdscategorie, onderverdeeld naar geslacht.

Grafiek 3 aantal medewerkers onderverdeeld naar leeftijdscategorie, peildatum 31 dec. 2018

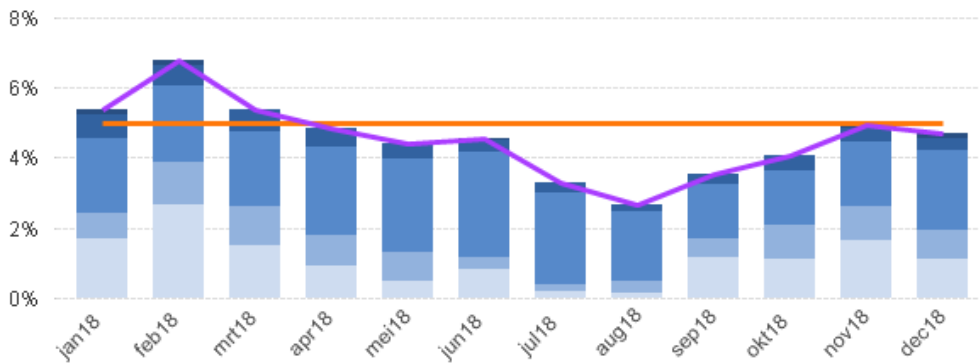
Ziekteverzuimcijfers

Het verzuimpercentage over 2018 bedraagt 4,52% en de meldingsfrequentie is 1,22 (het gemiddeld aantal ziekmeldingen per medewerker per jaar). 41,69% van de medewerkers heeft zich in 2018 niet ziek gemeld (nulverzuim). Het verzuimpercentage is ten opzichte van 2017 gedaald met 0,58%. De meldingsfrequentie is met 0,07 licht gestegen. Het percentage nulverzuim is met 1,87% licht gedaald.

	Verzuimpercentage		Meldingsfrequentie	
	2018	2017	2018	2017
PR033college	2,14%	4,80%	1,12	1,27
Accent Nijkerk	4,22%	12,61%	1,11	1,02
Corderius College	4,52%	4,38%	1,50	1,39
Corlaer College	3,92%	3,88%	1,11	1,07
Farel en Oostwende College	4,30%	4,50%	1,12	0,94
Het Element (excl. TC)	7,59%	7,67%	1,39	1,62
Stafbureau	4,88%	3,68%	1,27	1,28
Centraal	0,10%	1,54%	0,14	0,12
Totaal Meerwegen	4,52%	5,10%	1,22	1,15

Tabel 9 verzuimcijfers over 2018 en 2017 per school

Trend verzuimpercentage

KPI's in het oranje zijn boven de norm (begroting) en in het paars boven de interne benchmark (gemiddelde van de hele organisatie)

Grafiek 4 verzuimpercentage per maand over 2018

Verzuimsoort	%
Kort verzuim (1 t/m 7 dagen)	1,11%
Middellang verzuim (8 t/m 42 dagen)	0,74%
Lang verzuim (43 t/m 365 dagen)	2,20%
Verzuim langer dan 1 jaar (366 t/m 730 dagen)	0,42%
Verzuim langer dan 2 jaar (langer dan 731 dagen)	0,05%

Tabel 10 verzuimcijfers per verzuimsoort over 2018

Beleid inzake beheersing van uitkering na ontslag

Vanaf 2016 is het beleid erop gericht om een uitkering na beëindiging van de benoeming te voorkomen. Voor de reeds bestaande verplichtingen voor uitkeringen na beëindiging van de benoeming is begin 2016 besloten om een externe partij (Randstad) in te schakelen waarbij acties zijn genomen om de toekomstige uitkeringen voor de bestaande groep ex-medewerkers te beperken. Deze samenwerking is in 2018 gecontinueerd. Twee medewerkers zijn begeleid, helaas zonder resultaat in 2018. Ook zijn er in 2018 andere externe partijen ingeschakeld om hierbij te ondersteunen (Topselect en Werknet033).

9

ONDERSTEUNENDE PROCESSEN

In dit hoofdstuk wordt een aantal ondersteunende processen besproken die niet vallen onder Onderwijs, Medewerkers of Financiën.

Huisvesting

Binnen de scholen van Meerwegen wordt steeds de beoordeling gemaakt of een investering in stenen zinvol is. Deze vraag heeft aan belang gewonnen door het door-decentraliseren van de huisvestingsmiddelen, waarmee duidelijkheid is gekomen over het moment van (ver)nieuwbouw.

ICT

ICT was een onderwerp dat op schoolniveau werd opgepakt. In 2017 is een adviesrapport verschenen van Expanding Visions waarin mogelijkheden werden gezien om op sommige vlakken juist gezamenlijk op te trekken, bijvoorbeeld ten aanzien van de netwerkverbinding. In 2018 is er op detachingsbasis een ICT coördinator aangesteld. Ook is er een expertisegroep ICT gestart. Zo is er onlangs een ICT kennisessie georganiseerd voor alle betrokkenen waarin wordt verkend waar gezamenlijke mogelijkheden liggen. Het onderwerp is te groot om alleen op schoolniveau op te pakken. Hier is en blijft het zoeken naar de schaalvoordelen en de mogelijkheden om van elkaars expertise gebruik te maken.

AVG / privacy

De Meerwegen scholengroep moet sinds 25 mei 2018 voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Aangezien dit nogal wat verplichtingen met zich mee brengt is hiervoor een projectgroep opgericht met daarin vertegenwoordigers van alle scholen. Deze groep heeft zich in eerste instantie gericht op het verstrekken van de noodzakelijke informatie aan ouders, medewerkers en leerlingen. Sinds 1 november 2018 is er een deskundige functionaris gegevensbescherming in dienst genomen. Hij heeft allereerst een risico-inschatting gemaakt waaruit duidelijk wordt waar Meerwegen nog niet voldoet en waar de prioriteiten zouden moeten liggen. Dit wordt in 2019 projectmatig opgepakt.

PR en communicatie

Het afgelopen jaar zijn de websites van de scholen en Meerwegen op basis van eenzelfde format opnieuw vormgegeven en gevuld.

Er is een PR expertisegroep die met elkaar afstemt wat de scholen doen aan PR en communicatie. De insteek is dat er geen geld wordt besteed aan PR en communicatie om elkaar te beconcurreren. Er gelden binnen de regio Eemland gezamenlijke afspraken om dit te bewaken.

Stafbureau

Begin 2018 is de organisatorische herinrichting van het stafbureau afgerond.

Volgend op de organisatorische herinrichting is verdere professionalisering van het stafbureau de komende jaren de belangrijkste doelstelling. In 2018 is vanuit deze doelstelling de mission statement van het stafbureau vastgelegd: 'Voor die ene leerling en die ene medewerker ondersteunen wij scholen & bestuur'. Vanuit die mission statement zijn, in samenwerking met de scholen en de directe collega's, de 'waar wij voor staan' (kernwaarden) en 'onze opdracht' bepaald. De richting voor de komende jaren ligt hiermee vast, met de flexibiliteit om snel in te kunnen spelen op veranderingen. Vanuit onze doelstelling is in 2018 gestart met projectmatig werken vanuit een vaste methodiek en bijbehorende formats. Er was ruime aandacht voor verdere kennis- en persoonlijke ontwikkeling door het organiseren van de trainingen helder schrijven & communiceren, feedback geven & ontvangen en de basistraining 'lean'.

10

FINANCIËLE SITUATIE

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het gerealiseerde resultaat over 2018 van de stichting, de ontwikkeling van het eigen vermogen waaronder de bestemmingsreserves en de ontwikkeling van de financiële kengetallen met betrekking tot de solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit van Meerwegen. Alle bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven. Dit hoofdstuk is gebaseerd op de jaarrekening van de stichting die is opgenomen in hoofdstuk 15 van dit jaarverslag.

■ GEREALISEERDE RESULTAAT 2018

Algemeen

De effecten van het in 2017 ingezette beleid voor het herstel van de financiële positie zijn in 2018 duidelijk zichtbaar. Alle financiële kengetallen zijn significant verbeterd ten opzichte van de voorgaande jaren. De belangrijkste maatregelen die ten grondslag hebben gelegen aan het herstel van de financiële positie zijn o.a. het alloceren van de inkomsten op basis van de geldende rijksbekostigingssystematiek voor VO-scholen, het verscherpen van de begrotingsdiscipline op de scholen, het hantieren van een conservatief meerjareninvesteringskader over de periode 2016-2019, het werken met voorjaars- en najaarsbegrotingen en het bezuinigen op centrale uitgaven. Verder zijn de interne beheersingsmaatregelen op het financieel management verbeterd door de structurele inbedding van de inzet van financiële adviseurs met ondersteuning van financiële technische applicaties.

Hieronder is het gerealiseerde resultaat en het effect hiervan op de financiële kengetallen nader toegelicht.

Gerealiseerd resultaat 2018

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 2.537 positief (2017: € 1.883) en is daarmee € 654 hoger ten opzichte van 2017 en € 2.167 hoger dan het begrote resultaat over 2018. Het gerealiseerde resultaat kan als volgt worden weergegeven:

Baten	Realisatie vs.				
	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017	2018 vs 2017	Begroot
Rijksbijdragen	60.858	57.298	57.980	2.878	3.560
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	584	273	230	353	310
College-, cursus-, les- en examengelden					
Baten werk i.o.v. derden					
Overige baten	3.051	2.600	2.735	316	452
Totaal baten	64.493	60.172	60.946	3.547	4.321
Lasten					
Personeelslasten	48.499	47.791	48.228	271	709
Afschrijvingen	2.191	1.907	1.898	293	285
Huisvestingslasten	3.212	3.387	2.260	952	-176
Overige lasten	8.042	6.700	6.674	1.369	1.342
Totaal lasten	61.945	59.785	59.060	2.885	2.159
Saldo baten en lasten	2.548	386	1.886	662	2.162
Overige baten en lasten					
Financiële baten en lasten	-11	-16	-3	-8	5
Exploitatieresultaat	2.537	370	1.883	654	2.167

Tabel 11 gerealiseerd resultaat 2018

Voor de analyse van het gerealiseerde resultaat 2018 ten opzichte van 2017 en de begroting verwijzen wij naar de toelichting op de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Taalcentrum Nieuwland

In de VO-kamer is begin 2016 besloten om onder gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid een nieuw tweede Taalcentrum (hierna: TC 2) te starten.

Omdat Meerwegen de expertise voor deze onderwijsvorm al in huis had, is de uitvoering voor TC 2 opnieuw aan Meerwegen opgedragen. Aan dit project zijn risico's op personeel en mede daarom op financieel gebied verbonden. Het financiële risico bestaat voornamelijk uit een niet-toereikende bekostiging door de overheid. Het personele risico betreft vooral het hebben van doorlopende verplichtingen aan personeelsleden die in dienst zijn op het moment dat het project (onvoorzien) ten einde loopt. Deze risico's dragen de schoolbesturen in de VO-kamer gezamenlijk. Daartoe is een garantstelling (convenant) door alle besturen ondertekend.

In het bovenstaande resultaat over 2018 van de stichting is € 290 (2017: € 145) opgenomen voor het resultaat van Taalcentrum Nieuwland.

ONTWIKKELING FINANCIËLE POSITIE

Voor de beoordeling van de financiële positie van de stichting worden de hieronder weergegeven ratio's gebruikt. In de kolom "Inspectie" zijn de signaleringswaarden opgenomen die de Inspectie van het Onderwijs (hierna: Inspectie) hanteert voor haar financiële risicoanalyse in het toezicht op de financiële positie van de schoolbesturen. In de kolom "Benchmark 2017" zijn de uitkomsten van de ratio's opgenomen

van schoolbesturen met een omvang van de totale baten tussen de 40-62 miljoen euro. (bron: "Vensters Voortgezet Onderwijs rapport Financiën VO Stichting PCVOE").

Begrip	2018	2017	2016	2015	2014	Inspectie	Benchmark 2017
S Solvabiliteit 2	67,2%	57,6%	54,2%	48,9%	54,7%	S<30 %	65%
L Current ratio	1,7	1,2	1,1	0,9	1,0	L ≤0,75	1,9
R Rentabiliteit	3,9%	3,1%	0,6%	-2,4%	-3,7%	R<0 (cum laatste drie jaar) R<- 5% (cum laatste twee jaar) R<- 10% (laatste jaar)	1,3%
H Huisvestingsratio	6,8%	5,2%	6,9%	7,2%	7,3%	H>10 %	Nb
W Weerstandsvermogen	17,9%	14,8%	12,2%	12,5%	15,8%	W<5 %	24,5%

Tabel 12a ratio's financiële positie

Begrip	Definitie
Solvabiliteit 2	Eigen vermogen+voorzieningen/balanstotaal
Current ratio	Vlottende activa/kortlopende schulden
Rentabiliteit	Resultaat/totale baten
Huisvestingsratio	Huisvestingslasten+afschrijvingen gebouwen en terreinen/totale lasten
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen/totale baten

Tabel 12b definitie per ratio

De **solvabiliteit 2** (eigen vermogen + voorzieningen / balanstotaal) is een indicator voor de mate waarin een organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

De Inspectie hanteert voor dit kengetal een ondergrens van 30%. Ultimo 2018 bedraagt de solvabiliteit 67% en ligt daarmee ruim boven de door de Inspectie gehanteerde ondergrens. Ten opzichte van vergelijkbare schoolbesturen lag dit kengetal bij de stichting ultimo 2017 echter ca. 7%-punt lager (ultimo 2016 ca. 12%-punt lager). Verder laat de ontwikkeling van de solvabiliteit in de periode 2013-2017 voor deze schoolbesturen een stabiel niveau zien, terwijl de solvabiliteit bij de stichting in deze periode eerst daalde in 2013-2015 en weer is gestegen in 2016 en 2017 door maatregelen in het financiële beleid.

De **current ratio** is een maatstaf voor de mate waarin een organisatie in staat is om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. Een score van 1 geeft aan dat uit de vlottende activa precies de kortlopende verplichtingen betaald kunnen worden. De Inspectie hanteert voor de current ratio als ondergrens 0,75 en het bestuur van de stichting een ondergrens van 1,0. Ultimo 2018 bedraagt de current ratio voor de stichting 1,7.

Ten opzichte van vergelijkbare schoolbesturen lag dit kengetal voor de stichting ultimo 2017 aanmerkelijk lager, namelijk 1,2 ten opzichte van 1,9 voor vergelijkbare schoolbesturen.

De current ratio voor de stichting is in de periode 2013-2017 na een dalende trend tot en met 2015 vanaf 2016 weer gestegen naar het niveau van 2013. Voor vergelijkbare schoolbesturen is dit kengetal in deze periode gestegen van 1,6 naar 1,9.

De **rentabiliteit** geeft aan welk resultaat wordt gehaald met het beschikbare niveau aan baten. De Inspectie beoordeelt dit kengetal over de afgelopen drie jaar. De rentabiliteit over 2018 bedraagt 3,9%. Dit kengetal voldoet aan de normen van de Inspectie.

De rentabiliteit voor vergelijkbare schoolbesturen in de periode 2013 tot en met 2017 fluctueerde tussen de 0 en 3% en was daarmee aanzienlijk hoger dan de rentabiliteit van de stichting.

De **huisvestingsratio** geeft aan welk deel van de totale lasten wordt besteed aan huisvesting. De Inspectie heeft deze ratio in 2016 toegevoegd aan haar beoordelingskader. Huisvestingskosten zijn een relatief klein deel van de lasten, maar als ze door te grote investeringen in vastgoed te hoog oplopen, is bezuinigen op personeelslasten vaak de enige uitweg, met alle negatieve gevolgen van dien voor de onderwijskwaliteit.

De Inspectie hanteert voor dit kengetal een bovengrens van 10%. Ultimo 2018 bedragen de huisvestingslasten 6,8% van de totale lasten. Dit percentage ligt daarmee onder de door de Inspectie gehanteerde ondergrens.

Voor deze ratio zijn op dit moment nog geen benchmark gegevens bij vergelijkbare schoolbesturen beschikbaar.

Het **weerstandvermogen** legt een relatie tussen de omvang van het eigen vermogen en de baten.

De Inspectie hanteert voor het weerstandsvermogen een ondergrens van 5%. Ultimo 2018 bedraagt het weerstandsvermogen voor de stichting 17,9% en ligt daarmee boven de grens van de Inspectie.

De neerwaartse spiraal uit de periode 2011-2015 is door het herziene financiële beleid van de stichting doorbroken. De stichting werkt nu aan een structureel toereikend weerstandsvermogen, rekening houdend met de verschillende risicoprofielen per school.

Treasurystatuut

Uit dit statuut is o.a. vastgelegd dat beschikbare middelen, ongeacht het feit of deze zijn verkregen vanuit overheidsmiddelen of uit andere bron, risicomijdend worden belegd. Tevens zijn in het statuut afspraken vastgelegd over de beheersing van rentekosten en –risico's en financierings- en beleggingsvraagstukken. In 2018 is geen sprake geweest van het beleggen van beschikbare middelen.

11

RISICOMANAGEMENT

In dit hoofdstuk worden nader ingegaan op de risico's waar de Meerwegen scholengroep en de afzonderlijke scholen mee te maken hebben. Ook wordt het proces nader toegelicht.

Risicomanagement

De schooldirecties en het bestuur hebben in het laatste kwartaal van 2018 de belangrijkste risico's en beheersingsmaatregelen in kaart gebracht. Hierbij zijn de kans, de impact en de werking van de relevante beheersingsmaatregelen voor de verschillende risico's ingeschat.

Het resultaat is een risicoprofiel per school en voor het bestuur als geheel. Hierna zijn de risico's met de hiervoor genoemde inschatting vertaald naar het benodigde weerstandsvermogen per school en voor het bestuur als geheel. Dit geheel vormt het startpunt voor het verder integreren van risicomanagement in de beleidscyclus van de scholen.

Intern risicobeheersingssysteem

Het cvb en de controller zullen in nauwe samenwerking met de schooldirecties, de financieel- en de personeelsadviseur het interne risicobeheersingssysteem in 2019 verder vormgeven. Hierbij vormt de huidige besturingsfilosofie, waarbij het uitgangspunt voor risicomanagement is: "als risico's zich voordoen op schoolniveau dienen deze ook op schoolniveau te worden beheerst en dient op dat niveau een risicobuffer gevormd te worden", de basis.

Als onderdelen van het interne risicobeheersingssysteem zullen o.a. de volgende onderdelen verder worden uitgewerkt:

- hanteren van het Manifest als toetssteen voor beleidsplannen van de scholen en het bestuursbureau;
- de vertaling van het Manifest naar kernwaarden binnen de scholen en het bestuursbureau;

- het ontwikkelen van financiële kaders die ruimte, richting en ruggesteun geven aan de schooldirecties voor het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid;
- het verder ontwikkelen en uitvoeren van de beleidscyclus om vast te stellen of de beleidsplannen worden gerealiseerd;
- het verder ontwikkelen van het besluitvormingsproces waarin gedeeld leiderschap een centraal thema is;
- het vormgeven aan ondersteunende informatiesystemen die inzicht geven in de status van het gerealiseerde beleid (bijvoorbeeld in de vorm van prestatie-indicatoren en dashboards);
- het optimaliseren van ondersteunende processen o.a. met behulp van kennis op het gebied van Lean.

Risicoprofiel en belangrijkste risico's

Uit het risicoprofiel van de scholengroep als geheel blijkt dat om alle risico's binnen 1 jaar in hun maximale omvang af te kunnen dekken een buffervermogen van € 8.100.000 benodigd is. Omdat niet alle risico's zich op hetzelfde moment in hun maximale omvang openbaren, is via een rekensimulatie bepaald dat met een gewenste zekerheid van 90% een aan te houden vermogen van € 3.646.000 voldoende is om het financiële risicoprofiel af te kunnen dekken. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de beschikbaarheid van dit buffervermogen in relatie tot de aanwezige liquiditeitspositie. Op basis van de huidige situatie blijkt dat het sturen op kasstromen een belangrijk aandachtspunt blijft.

De belangrijkste risico's die onderdeel zijn van de risicoprofielen van de scholen zijn:

- onvoorzienbare en onbeheersbare fluctuaties in leerlingaantallen;
- financiële gevolgen van beëindiging van een arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen (o.a. arbeidsconflicten);
- instabiliteit in bekostiging;
- onvolledige indexatie van bekostiging;
- ziekte bij medewerkers;
- arbeidsmarkt schaarste;
- uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering.

De bovenstaande risico's zijn uitgewerkt in de risicoprofielen per school. Hierbij zijn ook de aanwezige beheersmaatregelen beschreven. Tevens is bij het opvangen van de financiële gevolgen bij het optreden van de risicogebeurtenis een inschatting gemaakt van de flexibiliteit in de kostenstructuur van de scholen. De risicoprofielen zijn een hulpmiddel voor de schoolleiding voor het prioriteren en inzetten van de beschikbare middelen voor het realiseren van de doelstellingen.

Vanaf 2019 zullen de risicoprofielen de basis vormen voor het integreren van risicomanagement in de beleidscyclus van de scholen.

12

TOEKOMSTPARAGRAAF

In dit hoofdstuk is de verplichte continuïteitsparagraaf opgenomen op grond van artikel 4 lid 4 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In dit hoofdstuk zijn de gevraagde gegevens op basis van de bijlage 3 bij het hiervoor genoemde artikel weergegeven. Het betreft de personele bezetting in FTE, leerlingaantallen, de meerjarenbegroting (balans en exploitatierekening) inclusief een toelichting, de rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersingssysteem. Een beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden en de rapportage van het toezichthoudende orgaan zijn in dit jaarverslag opgenomen in hoofdstuk 11 en hoofdstuk 5.

■ INTERNE ONTWIKKELINGEN

Begrotingscyclus 2019-2023

Het proces voor het opstellen van de Meerjarenbegroting 2019-2023 is voor de zomer gestart met het opstellen van de Voorjaarsbegroting 2018-2022.

Het werken met een voorjaarsbegroting heeft in de voorgaande begrotingsjaren verschillende voordelen opgeleverd. Zo is er kort-cyclischer een nauwkeuriger beeld ontstaan van de ontwikkeling van de financiële positie. Daarnaast kunnen directies en het bestuur strakker sturen, bijvoorbeeld op de beheersing van de formatie in relatie tot de meest recente ontwikkeling van het aantal leerlingen.

In het algemeen geldt dat bewust is gekozen voor “conservatief begroten”. In het verleden is daar anders mee omgegaan en werden de directies (en daarmee de stichting) geconfronteerd met tegenvallers in vooral de bekostiging die soms tot tekorten leidden die niet eenvoudig te compenseren waren. Het beeld is er nu een van een “worst case”. Naar alle waarschijnlijkheid zullen de nu verwerkte formatieve maatregelen in de praktijk kunnen uitblijven, indien de bekostiging zich in gelijke mate blijft verhouden tot met name de ontwikkeling van de loonkosten.

Voor de meerjarenbegroting zijn de kaders gehanteerd uit de kaderbrief voor het opstellen van de Meerjarenbegroting 2019-2023. Het betreft de volgende uitgangspunten:

- In beginsel sluitende exploitatiebegrotingen, dat wil zeggen het resultaat per boekjaar is $> \text{€ } 0$, tenzij het cvb toestemming heeft gegeven om hier binnen een meerjarige periode van af te wijken rekening houdend met de financiële positie van de school;
- De bufferliquiditeit dient op stichtingsniveau minimaal groter dan 0 te zijn om onvoorziene risico's te kunnen opvangen.
- Het weerstandsvermogen dient voldoende te zijn voor het afdekken van de geïdentificeerde risico's per school. Deze beoordeling vindt plaats op basis van de risico-inventarisatie per school. De concretisering van deze risico-inventarisatie (vorm, inhoud en tijdstip) zal begin 2019 worden gedeeld.

Deze kaders zijn naar aanleiding van het opstellen van de Voorjaarsbegroting 2018-2022 opnieuw beoordeeld. Op basis daarvan besloot het college van bestuur om niet langer de bufferliquiditeit als kader te hanteren voor de toetsing van de begrotingen. Onder dit besluit liggen de volgende argumenten:

- De begrotingsdiscipline is verbeterd mede als gevolg van de wijziging van de allocatiesystematiek en de inzet van financieel adviseurs, ondersteund door betrouwbare financiële technische applicaties;
- Voor de beoordeling van de benodigde financiële buffer per school worden in november risicoprofielen per school opgesteld. De benodigde financiële buffer zal in relatie worden gebracht met het aanwezige beschikbare vermogen en deze zullen gezamenlijk bepalend zijn voor de beoordeling van de solvabiliteit en financiële continuïteit van de scholen en de Stichting;
- Voor het bewaken van het risico op te hoge investeringen in gebouwen is inmiddels de huisvestingsratio onderdeel van het financiële toetsingskader van de inspectie. Deze ratio is ook in het toetsingskader van Meerwegen opgenomen.

Bovenstaande ontwikkelingen passen bij een beleidsrijke invulling van de bestuursfilosofie. De gestelde kaders geven de schoolleidingen richting, ruimte en ruggesteun om de eigen onderwijsvisie op basis van een solide en transparante financiële onderbouwing te realiseren. De schoolleidingen hebben hierbij de gebruikelijke verantwoordelijkheid om rekenschap af te leggen over het gevoerde beleid, waaronder de rechtmatige en doelmatige besteding van de verkregen middelen.

[Leerlingaantallen en personele bezetting in FTE](#)

Het verwachte verloop van de leerlingaantallen en personele bezetting over de periode 2019 tot en met 2023 kan als volgt worden weergegeven:

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Leerlingtelling per 1 oktober van voorgaand jaar	6.702	6.721	6.634	6.587	6.593
Kengetallen personeel					
FTE inzet directie	16	16	16	16	16
FTE inzet OP	439	433	419	413	412
FTE inzet OOP	165	161	158	158	157
FTE inzet totaal	620	610	593	587	585
Verhoudingen personeel en leerlingen					
Leerlingen per FTE OP	15,3	15,5	15,8	15,9	16,0
Leerlingen per FTE OOP	40,6	41,7	42,0	41,7	42,0
Leerlingen per FTE totaal	10,8	11,0	11,2	11,2	11,3

Hieruit blijkt dat het aantal leerlingen per fte onderwyzend personeel in de begrotingsperiode naar verwachting nagenoeg gelijk zal blijven, doordat de personele inzet zal worden aangepast op de verwachte (lichte) daling van het aantal leerlingen.

Huisvestingsbeleid

De coöperatie heeft het juridische eigendom en de gemeente het economische eigendom van de gebouwen. Per 1 januari 2019 is het onderwijshuisvestingsbeleid doorgedecentraliseerd naar de coöperatie Samenfoort VO. Deze coöperatie voert de zorgplicht van de gemeente Amersfoort uit op het gebied van (ver)nieuwbouw en renovatie van de schoolgebouwen. De stichting heeft het voornemen om in 2020 te starten met de nieuwbouw van een gebouw voor Het Element. De financiering van dit gebouw zal plaatsvinden vanuit de coöperatie waaraan een overeengekomen bestuurlijke eigen bijdrage wordt toegevoegd.

Investerings 2019-2023

- In 2018 is besloten om geen nieuw meerjaren investeringsplan voor de periode 2019-2023 vast te stellen, maar de exploitatiebegrotingen, de investeringsbegrotingen en de groot onderhoudsplannen per school te toetsen aan de financiële kengetallen per school. Als aanvullende voorwaarde is gesteld dat investeringen in gebouwen niet mogen leiden tot de uitbreiding van het aantal m2 zoals is overeengekomen in de reguleringsafspraken en afspraken omtrent IHP/DDC. In de hieronder weergegeven balans zijn de volgende investeringsbedragen opgenomen (bedragen in euro):

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
(bedragen in €)					
Verbouwingen	603.667	1.155.000	1.680.000	1.190.000	60.000
Inventaris en apparatuur	298.114	258.570	187.210	973.690	159.180
Machines en installaties	208.419	10.000	10.000	5.000	-
Bureaustoelen	5.000	7.840	28.000	2.000	6.000
Schoolmeubilair	105.720	62.100	35.700	24.300	55.700
Kantoormeubilair	43.700	8.000	3.000	13.000	11.000
Hardware	438.750	441.150	399.800	342.500	370.800
Software	10.000	10.000	10.000	10.000	5.000
Boeken	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	1.723.370	1.962.660	2.363.710	2.570.490	677.680
Recapitulatie naar school					
Corderius	615.000	190.000	145.000	175.000	170.000
Farel	273.934	865.860	947.210	769.290	145.180
Het Element	50.000	390.000	940.000	1.270.000	-
Corlaer	521.436	325.000	175.000	300.000	325.000
Accent	253.000	191.800	156.500	56.200	37.500
Stafbureau	10.000	-	-	-	-
Centraal	-	-	-	-	-
Totaal	1.723.370	1.962.660	2.363.710	2.570.490	677.680

Tabel 17

In bovenstaande bedragen zijn een aantal investeringen opgenomen in huisvesting. Deze investeringen zullen in 2019 nader worden getoetst aan nog op te stellen kwalitatieve criteria voor het nemen van investeringsbeslissingen door de schooldirecties.

Onderzoek en ontwikkeling

Meerwegen neemt deel in het Onderwijspact regio Utrecht. Deze alliantie beoogt samenwerking, enerzijds gericht op het vergroten van de aantrekkelijkheid van de regio als leef- en werkplek, anderzijds gericht op verbetering en innovatie van de onderwijsorganisatie. Eén van de lijnen binnen het Onderwijspact is het moderniseren van de arbeidsstructuur. Deze lijn is gericht op onderzoek en onderwijsontwikkeling. De organisatiestructuren van scholen zijn diep ingebed in de werkwijze en cultuur van de school als organisatie. De mogelijkheden om interessante loopbanen voor docenten te creëren met interne groei in de eigen organisatie zijn door deze structuren te beperkt. We willen de docent als professional meer autonomie bieden door het taakbeleid te moderniseren, carrièrekansen verbreden door variëteit aan te brengen in de functiebouw en door onderwijs anders te organiseren door ruimte te creëren en perspectieven te bieden door het anders inzetten van onderwijstijd en de docent. Op deze manier werken we niet alleen aan het realiseren van meer gepersonaliseerd werkgeverschap, maar ook aan moderne en professionele schoolorganisaties die zich kunnen profileren als aantrekkelijk werkgever.

MEERJARENBEGROTING 2019 - 2023

Taalcentrum Nieuwland

De begroting van het Taalcentrum Nieuwland (hierna: TC 2) is niet opgenomen in de onderstaande meerjarenbegroting. De begroting voor TC 2 over de periode 2019-2020 is opgenomen in de businesscase 2016-2020. Deze is in 2016 is goedgekeurd door de leden van de VO-kamer (waaronder Meerwegen scholengroep) en wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij het opstellen van de voorjaarsbegroting 2019-2023

zal de huidige businesscase opnieuw worden beoordeeld en waar nodig worden bijgesteld.

Balans

De meerjaren balans over 2019 tot en met 2023 kan als volgt worden weergegeven (bedragen in euro x 1.000):

	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
(bedragen in € x 1.000)					
Materiele vaste activa	10.841	11.017	11.522	12.288	11.168
Vorraden	52	52	52	52	52
Vorderingen	2.337	2.337	2.337	2.337	2.337
Liquide middelen	12.520	13.250	14.498	13.290	15.169
	25.750	26.656	28.409	27.967	28.726
Eigen Vermogen	11.246	11.529	11.864	12.140	12.451
Voorzieningen	4.622	4.854	5.333	4.145	4.773
Langlopende schulden	11	401	1.341	1.811	1.631
Kortlopende schulden	9.871	9.872	9.871	9.871	9.871
	25.750	26.656	28.409	27.967	28.726

Tabel 18 balans 2019-2023

Bij het opstellen van deze balans voor de periode 2019-2023 is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- het werkkapitaal (vorderingen en kortlopende schulden) blijven gelijk;
- voor de uitgaven inzake investeringen zijn de hierboven genoemde investeringsbedragen verwerkt;
- de onttrekkingen uit de voorzieningen (voornamelijk uitgaven groot onderhoud) zijn gebaseerd op de meerjarenonderhoudsplanningen die zijn opgesteld in maart 2018 voor een periode van 40 jaren. In deze planningen zijn voor 2022 voor drie scholen werkzaamheden gepland die leiden tot extra uitgaven. Vooruitlopend op de afronding van het IHP/DDC traject zijn voor twee scholen de planningen herzien op basis van de geplande termijn voor mogelijke vernieuwbouw. De financiële effecten hiervan zullen in de meerjarenbegroting 2020-2024 worden verwerkt;

Exploitatierkening

De meerjaren-exploitatierkening over 2019 tot en met 2023 kan als volgt worden weergegeven:

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Rijksbijdragen	€ 57.067	€ 57.095	€ 56.294	€ 55.699	€ 55.621
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	€ 1.911	€ 2.118	€ 2.296	€ 2.482	€ 2.478
Overige baten	€ 2.796	€ 2.755	€ 2.758	€ 2.756	€ 2.753
Totale baten	€ 61.775	€ 61.969	€ 61.348	€ 60.938	€ 60.852
Personeelslasten	€ 48.944	€ 49.172	€ 48.424	€ 48.091	€ 48.056
Afschrijvingen	€ 1.735	€ 1.805	€ 1.864	€ 1.798	€ 1.791
Huisvestingslasten	€ 3.311	€ 3.308	€ 3.300	€ 3.329	€ 3.323
Overige lasten	€ 7.452	€ 7.385	€ 7.376	€ 7.354	€ 7.285
Totale lasten	€ 61.442	€ 61.671	€ 60.964	€ 60.572	€ 60.455
Rentebaten	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2	€ 2
Rentelasten	€ 8	€ 16	€ 51	€ 92	€ 89
Totale financiële baten en lasten	€ -6	€ -14	€ -49	€ -90	€ -87
Resultaat	€ 327	€ 284	€ 335	€ 276	€ 310

Tabel 19 meerjarenexploitatiekening 2019-2023

De rijksbijdragen vertonen in dalende tendens in de begrotingsperiode doordat het aantal leerlingen naar verwachting licht zal dalen.

De overige overheidsbijdragen en -subsidies stijgen doordat meer middelen voor de realisatie van Passend Onderwijs worden verwacht van de samenwerkingsverbanden. Zoals reeds is vermeld onder “Meerjarenbegroting 2019-2023” zal in het eerste kwartaal van 2019 een voorjaarsbegroting worden opgesteld.

■ FINANCIERINGSSTRUCTUUR

Algemeen

Zoals reeds is uiteengezet in hoofdstuk 8 worden voor de beoordeling van de financiële positie van de stichting de hieronder genoemde ratio's gebruikt. Voor de definities van deze kengetallen verwijzen wij daarom naar hoofdstuk 8.

In de kolom “Inspectie” zijn de signaleringswaarden opgenomen die de Inspectie van het Onderwijs (hierna: Inspectie) hanteert voor het toezicht op de financiële positie van de schoolbesturen.

Het overzicht van de financiële kengetallen over de periode 2019-2023 op basis van de goedgekeurde meerjarenbegroting kan als volgt worden weergegeven:

	Begrip	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Inspectie
S	Solvabiliteit 2	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	S<0,3
L	Liquiditeit	1,7	1,5	1,6	1,7	1,6	1,8	L ≤0,75
R	Rentabiliteit	3,9%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	R<0 (cum laatste drie jaar) R<- 5% (cum laatste twee jaar) R<- 10% (laatste jaar) R<0 in laatste 3 jaren
H	Huisvestingsratio	6,8%	6,6%	6,6%	6,7%	6,9%	7,0%	H>10%
W	Weerstandsvermogen	17,9%	18,2%	18,6%	19,3%	19,9%	20,5%	W<5%

Tabel 20 ratio's financiële positie

Verwachte ontwikkeling ratio's

De weergegeven ratio's zijn gebaseerd op de goedgekeurde meerjarenbegroting 2019 uit november 2018.

Voor de periode 2018-2022 geldt dat de solvabiliteit op niveau blijft.

Voor de liquiditeit geldt dat deze over de periode 2019-2023 boven de signaleringswaarde van de Onderwijsinspectie zit en een stijgende tendens vertoont.

Kasstromen en financieringsbehoefte

De verwachte kasstromen over de periode 2019 tot en met 2023 kunnen als volgt worden weergegeven:

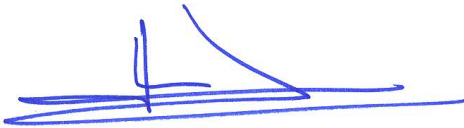
Verwachte kasstroom uit operationele activiteiten	begroot	begroot	begroot	begroot	begroot
	2019	2020	2021	2022	2023
Resultaat	327	284	335	276	310
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	1732	1788	1859	1805	1798
- dotatie voorziening groot onderhoud	686	686	686	736	736
- uitgaven groot onderhoud (onttrekking)	-747	-871	-613	-2271	-435
- mutaties voorzieningen	567	417	407	347	327
Veranderingen in vlottende middelen					
- voorraden	0	0	0	0	0
- vorderingen	0	0	0	0	0
- schulden	0	0	0	0	
(A)Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	2565	2303	2675	892	2735
Verwachte kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	-1723	-1963	-2364	-2570	-678
(B)Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1723	-1963	-2364	-2570	-678
Verwachte kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	0	390	940	470	0
Aflossing langlopende schulden	0	0	0	0	180
(C)Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	390	940	470	-180
Verwachte mutatie liquide middelen	841	731	1251	-1208	1877

Tabel 21 verwachte kasstromen 2018-2022

13

ONDERTEKENING

Amersfoort, 6 mei 2019

L.J. Kentson
voorzitter college van bestuur

14

BIJLAGEN

■ BIJLAGE 1: NEVENFUNCTIES LEDEN RAAD VAN TOEZICHT

A. Vermeer-Hordijk

Rol/aandachtsgebied voorzitter

Geboortejaar 1956

Nevenfuncties

- lid raad van toezicht Berg en Boshschool, stichting speciaal onderwijs midden Nederland

A.G. Lengkeek

Rol/aandachtsgebied lid, aandachtsgebied financiën

Beroep community banker Rabobank Amersfoort Eemland

Geboortejaar 1967

Nevenfuncties

- voorzitter Kenniscentrum Duurzaam Bouwen
- vice-voorzitter Amersfoortsch Golfgenootschap
- columnist Ondernemen Amersfoort
- secretaris Vathorst Golf
- bestuurslid Financials Eemland

S.H. Koning

Rol/aandachtsgebied lid, op voordracht gmr

Beroep directeur Academie Pedagogiek en Onderwijs Saxion Hogeschool

Geboortejaar 1962

Nevenfuncties

- lid RvT Stichting Gereformeerd Voortgezet Onderwijs Oost-Nederland

- bestuurder Vriendenstichting Gereformeerde Schoolvereniging Prof. Dr. S. Greijdanus
- lid raad van advies Forum C
- bestuurder ESKon B.V.
- eigenaar Bureau Koning

H. Geerts

Rol/aandachtsgebied lid, aandachtsgebied financiën
 Beroep register accountant en partner HLG Holding BV
 Geboortejaar 1968
 Nevenfuncties

- bestuurslid - penningmeester Amersfoortsch Golfgenootschap
- bestuurder/eigenaar Robin's Hood Holding Geerts B.V.

R. Zondervan

Rol/aandachtsgebied lid, aandachtsgebied onderwijs
 Beroep senior strategy officer Rabobank Group
 Geboortejaar 1978
 Nevenfuncties

- geen.

Potentieel tegenstrijdige belangen

Aan de functie van intern toezichthouder is zodanig invulling gegeven dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

Bij twee leden van de raad van toezicht is sprake van een potentieel tegenstrijdig belang. Hierna is omschreven welk belang het betreft en op welke wijze hiermee wordt omgegaan.

De heer A.G. Lengkeek en de heer R. Zondervan zijn werkzaam voor de Rabobank Group. De Rabobank Randmeren – een andere entiteit binnen de Rabobank Group - is hoofdbankier van de Meerwegen Scholengroep.

Werkwijze: zowel de heer Lengkeek als de heer Zondervan hebben geen inhoudelijk klantcontact en bedienen daarnaast geen eigen portefeuille. Zij nemen binnen de raad van toezicht geen deel aan beraadslaging of besluitvorming rond bancaire zaken.

■ BIJLAGE 2: NEVENFUNCTIES CVB

L.J. Kentson

Rol/aandachtsgebied voorzitter college van bestuur

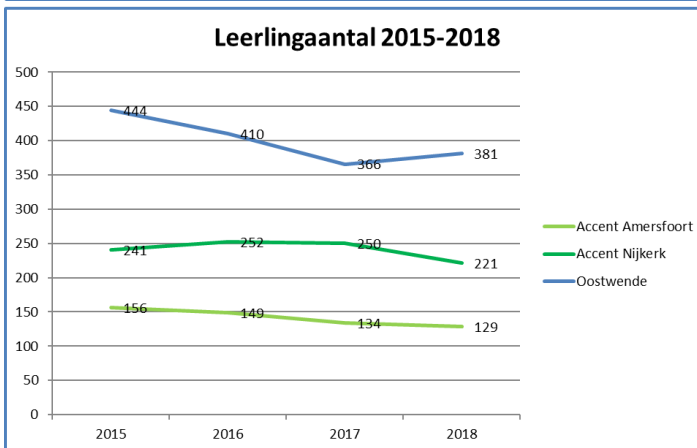
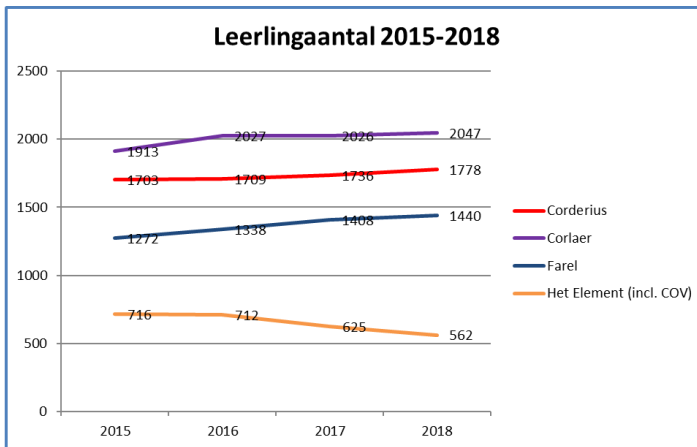
Geboortejaar 1958

Taken/nevenfuncties

- lid Platform Leraren van het Jaar (voorheen LerarenKamer);
- lid adviesraad Stichting leerKRACHT;
- lid raad van advies, instituut Archimedes Hogeschool Utrecht;
- lid adviesraad E-wise;
- lid regiegroep Onderwijspact Utrecht Leert;
- lid gebruikersraad VO-academie;
- lid bestuur Human Capital Agenda EBU.

BIJLAGE 3: LEERLINGCIJFERS

Grafiek 5 en 6 leerlingaantallen 2015-2018

■ BIJLAGE 4: BEGROTING 2019

(bedragen x € 1.000)	
Baten	
Rijksbijdragen	57.067
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	1.911
Overige baten	2.796
Totale baten	61.774
Lasten	
Personeelslasten	48.944
Afschrijvingen	1.735
Huisvestingslasten	3.311
Overige lasten	7.451
	61.441
Financiële baten en lasten	
Rentebaten	2
Rentelasten	8
Totale financiële baten en lasten	-6
Begroot resultaat 2019	327

15

JAAARREKENING

■ BALANS

De bedragen zijn opgenomen in € x 1.000 tenzij anders aangegeven.

BALANS PER 31-12-2018

(na resultaatbestemming)

Activa	31 december 2018		31 december 2017	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa				
1.2 Materiële vaste activa		10.506		11.086
Viottende activa				
1.4 Voorraden	31		52	
1.5 Vorderingen	1.401		2.338	
1.7 Liquide middelen	12.496		9.812	
		<u>13.928</u>		<u>12.203</u>
Totaal activa		<u><u>24.434</u></u>		<u><u>23.288</u></u>

Passiva	31 december 2018		31 december 2017	
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1 Eigen Vermogen		11.575		9.038
2.2 Voorzeningen		4.839		4.367
2.3 Langlopende schulden		-		11
2.4 Kortlopende schulden		8.020		9.872
Totaal passiva		<u><u>24.434</u></u>		<u><u>23.288</u></u>

■ STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Baten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017	Realisatie vs.	
				2018 vs 2017	Begroot
Rijksbijdragen	60.858	57.298	57.980	2.878	3.560
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	584	273	230	353	310
College-, cursus-, les- en examengelden					
Baten werk i.o.v. derden					
Overige baten	3.051	2.600	2.735	316	452
Totaal baten	64.493	60.172	60.946	3.547	4.321
Lasten					
Personeelslasten	48.499	47.791	48.228	271	709
Afschrijvingen	2.191	1.907	1.898	293	285
Huisvestingslasten	3.212	3.387	2.260	952	-176
Overige lasten	8.042	6.700	6.674	1.369	1.342
Totaal lasten	61.945	59.785	59.060	2.885	2.159
Saldo baten en lasten	2.548	386	1.886	662	2.162
Overige baten en lasten					
Financiële baten en lasten	-11	-16	-3	-8	5
Exploitatieresultaat	2.537	370	1.883	654	2.167

■ KASSTROOMOVERZICHT

	2018		2017	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat	2.548		1.886	
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	2.039		1.930	
- mutaties voorzieningen	472		313-	
	<u>2.511</u>		<u>1.617</u>	
Veranderingen in vlottende middelen				
- voorraden	21		-	
- vorderingen	937		1.056	
- schulden	1.863-		109-	
	<u>905-</u>		<u>947</u>	
<i>(A)Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>		4.155		4.450
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.588-		2.198-	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	129		19	
Investerings in immateriële vaste activa	-		-	
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	-		-	
Mutaties leningen	-		-	
Overige investeringen in financiële vaste activa	-		-	
<i>(B)Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		1.459-		2.178-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Betaalde, respectievelijk ontvangen rente	12-		3-	
<i>(C)Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		12-		3-
Mutatie geldmiddelen		<u>2.684</u>		<u>2.268</u>

■ TOELICHTING BIJ DE JAARREKENING

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De activiteiten van de Meerwegen scholengroep zijn juridisch ondergebracht in de Stichting voor Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs Eemland. De statutaire vestigingsplaats van deze stichting is Amersfoort en ze staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 32089520 met RSIN 810239814.

De voornaamste activiteiten van de stichting bestaan uit het verzorgen van onderwijs.

Op grond van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969 (Wet VPB) zijn de activiteiten van de instelling vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als

niet in de balans opgenomen verplichtingen. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het college van bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- afschrijvingen;
- voorzieningen.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten in de jaarrekening omvatten o.a. handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

De stichting heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Vorderingen

De vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa .

Verplichtingen

De langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bijzondere waardevermindering van financiële activa

Financiële activa die worden gewaardeerd op (geamortiseerde) kostprijs, worden op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of objectieve aanwijzingen bestaan dat de activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan.

Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen, wordt bepaald of daadwerkelijk sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies. Hiertoe wordt van een actief de waarde van de verwachte toekomstige kasstromen berekend, contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Als deze waarde lager is dan de boekwaarde van het actief, is sprake van een bijzonder waardeverminderingsverlies.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht

met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar deelnemingen, de bestuurders, en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

In 2018 hebben transacties plaatsgevonden met de Stichting Leerlingenzorg NW-Veluwe en Stichting Samenwerkingsverband VSO Eemland.

Transacties met verbonden partijen (zie pagina 83 model E) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De ondergrens is € 500. Afgeschreven wordt vanaf het moment van ingebruikname. Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de materiële vaste activa.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

Verbouwingen	6,67%-10 %
Machines en installaties	5 %
Schoolmeubilair	5 %
Kantoormeubilair	5 %
Hard- en software	25%- 33,33 %
Elektrische apparatuur	10 %
Leermiddelen	25 %

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Duurzame waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroom genererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroom genererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen aanschafprijs. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de (Gewijzigde) Regeling “Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs” (kenmerk: WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F-2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op de Ministerie van OCW. Hier van is geen gebruik gemaakt, maar er is gekozen om de vordering te verantwoorden onder de niet uit de balans blijkende vorderingen. De hoogte hiervan wordt jaarlijks aangepast op basis van de per 31 december van dat jaar verschuldigde bruto vakantieaanspraken, sociale verzekeringen, pensioenpremies en loonheffingen.

Alle overige vorderingen hebben een looptijd met naar verwachting korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds. Daarnaast is het mogelijk om binnen het eigen vermogen een onderscheid te maken naar publieke en private middelen. Het eigen vermogen van de stichting bestaat volledig uit publiek vermogen.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst. Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de staat van baten en lasten verantwoord als kosten of opbrengsten.

Financiële instrumenten die per balansdatum de juridische vorm van eigen vermogen hebben, worden in de enkelvoudige jaarrekening verantwoord in het eigen vermogen.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

- Uitzondering op voorgaande voorwaarden betreft de voorziening groot onderhoud. Zie hiertoe onderstaande uiteenzetting onder 'voorziening groot onderhoud'

Voorzieningen worden, tenzij anders wordt aangegeven, gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening groot onderhoud

Voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden wordt een voorziening gevormd. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de staat van baten en lasten. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud gebaseerd op meerjarenonderhoudsplannen. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof betreft een voorziening voor de uitkering van in het verleden opgebouwde verlofrechten die per balansdatum nog niet zijn opgenomen door medewerkers van Meerwegen.

Voorziening persoonlijk budget

Deze voorziening is gevormd voor de toekomstige verplichting opgebouwd uit de keuze van de medewerkers om de persoonlijk budget-uren te sparen.

Voorziening WW-WOVO

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor de toekomstige ww-wovo verplichtingen die voor eigen rekening komen van de stichting.

Voorziening eigen risico ZW

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor de toekomstige zw verplichtingen die voor eigen rekening komen van de stichting.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbesteding worden in beginsel in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

Diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de staat van baten en lasten verwerkt tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen en wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum.

Huuropbrengsten

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale

waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Voor arbeidsongeschiktheidsrisico's die zijn verzekerd wordt een voorziening getroffen voor het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie dat rechtstreeks toe te rekenen is aan het individuele schadeverleden van de vennootschap. Indien geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremies dat rechtstreeks is toe te rekenen aan het individuele schadeverleden van de rechtspersoon wordt geen voorziening opgenomen.

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt – overeenkomstig de in de

RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Lease en huur

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

1.2	Materiële vaste activa	2018									
		Aanschaf- prijs 01-01-18	Cumulatieve afschrijvingen 01-01-18	Boekwaarde 01-01-18	Investeringen	Des- investeringen	Afschrijving desinvestering	Afschrijvingen	Aanschaf- prijs 31-12-18	Cumulatieve afschrijvingen 31-12-18	Boekwaarde 31-12-18
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1.2.1	Gebouwen en terreinen	14.514	9.476	5.038	439	-	-	953	14.954	10.429	4.525
1.2.2	Inventaris en apparatuur	16.029	10.041	5.988	1.148	619-	490-	1.072	16.558	10.623	5.935
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	425	398	27	2	3-	3-	15	425	410	15
1.2.4	In uitvoering en vooruitbet.	33	-	33	2-	-	-	-	31	-	31
	Totaal	31.001	19.915	11.086	1.588	622-	493-	2.039	31.967	21.461	10.506

Gebouwen en terreinen

Bij de aanvang van het verslagjaar heeft de stichting PCVOE de beschikking over een negental gebouwen. Het juridische eigendom van de gebouwen berust bij de stichting en het economisch eigendom bij de gemeentelijke overheden.

Het terrein betreft het terrein van het Corlaer College, ds. Kuypersstraat 3-5 in Nijkerk en is gewaardeerd tegen één euro.

Desinvesteringen

De totale boekwaarde van de desinvesteringen bedraagt EUR 128. Het betreft voornamelijk desinvesteringen als gevolg van bliksemschade bij een van de scholen.

1.4 Voorraden

De samenstelling is als volgt:		2018	2017
		EUR	EUR
1.4.1	Verkrijgingsprijs gebruiksgoederen	31	52
	Totaal	31	52

Er is geen voorziening voor incurandheid opgenomen onder deze post.

1.5 Vorderingen

De samenstelling is als volgt:		2018		2017	
		EUR	EUR	EUR	EUR
1.5.1	Debiteuren		343		346
1.5.2	OCW		183		14
1.5.6	Overige overheden		214		130
1.5.7	Overige vorderingen		11		16
	Vooruitbetaalde kosten	563		1.784	
	Verstrekte voorschotten	-		-	
	Overige	110		67	
1.5.8	Overlopende activa		672		1.850
1.5.9	Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid		22-		18-
			1.401		2.338

Vorderingen

Ad 1.5.1 Debiteuren

Nog te ontvangen ouderbijdragen	323		322
Ideal onderweg	25		23
Incasso onderweg	5-		-
		343	346

Ad 1.5.2 OCW

Nog te ontvangen subsidie VSV/Doorstroomprogramma	183		-
Nog te ontvangen subsidie Meerwegen Opleidingschool	-		14
		183	14

Ad 1.5.6 Overige overheden

Te vorderen subsidies gemeenten	46		69
Te vorderen subsidies overig	58		48
Te verrekenen met gemeenten	110		13
		214	130

Ad 1.5.7 Overige vorderingen

Omzetbelasting	11		16
Rekening Courant M&M	-		-
Overigen	-		-
		11	16

Ad 1.5.8 Overlopende activa

2018		2017	
EUR	EUR	EUR	EUR
Nog te ontvangen bedragen	105		66
Vooruitbetaalde bedragen	563		1.784
Te verrekenen met personeel	2		0
Te verrekenen met leerlingen	4		-
Voorschot lonen	-		-
	672		1.850

Ad 1.5.9 Voorziening wegens oninbaarheid

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:		2018	2017
		EUR	EUR
Stand per 1 januari		18-	13-
Dotatie		16-	24-
Onttrekking		12	20
Vrijval		-	-
Stand per 31 december		22-	18-

Debiteuren

Betreeft voor het overgrote deel vorderingen op ouders/verzorgers van leerlingen in verband met ouderbijdrage, excursies e.d. Wanneer ouders, op welke wijze dan ook, aangeven de vrijwillige ouderbijdrage niet te willen betalen, wordt deze afgeboekt ten laste van de exploitatie (ouderbijdrage afboekingen). Als vorderingen naar de deurwaarder worden gestuurd, wordt de vrijwillige ouderbijdrage afgeboekt ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren.

1.7	Liquide middelen	2018	2017
De samenstelling is als volgt:		EUR	EUR
1.7.1	Kasmiddelen	5	5
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	7.633	6.155
1.7.3	Deposito's	4.857	3.651
1.7.4	Overige liquide middelen	1	0
	Totaal	12.496	9.812

Onder liquide middelen zijn uitsluitend deposito's opgenomen die direct of vervroegd opvraagbaar zijn.

Bankgarantie

Van de liquide middelen staat EUR 30 (RABO 589) niet ter vrije beschikking uit hoofde van een afgegeven bankgarantie inzake het huurcontract met ROC Midden Nederland voor de huur van het pand Magnesiumweg te Amersfoort.

2.1 Eigen Vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	EUR	EUR
Eigen Vermogen		
Stand per begin boekjaar	9.038	9.038
Mutatie resultaatbestemming	2.537	-
	11.575	9.038

Het eigen vermogen is als volgt te specificeren:

	Saldo 01-01-18	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12-18
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1.1 Algemene reserve				
Algemene reserve	7.828	2.537	144	10.508
2.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)				
Reserve personeel	-	-	0	0
Reserve verbouwingen	1.030	-	-85	945
Reserve spaarbepo	180	-	-59	121
	1.210	-	-144	1.066
Totaal	9.038	2.537	0	11.575

Algemene reserve

Het exploitatieresultaat over 2018 bedraagt EUR 2.537 en is toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Bestemmingsreserve verbouwingen

Deze reserve is gevormd om bouwprojecten te kunnen realiseren, die (deels) uit eigen middelen bekostigd moeten worden. De jaarlijkse afschrijvingskosten verbouwingen die ten laste van centraal komen, worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve spaarbepo

Deze voorziening is bepaald op basis van door individuele medewerkers opgebouwde rechten, vermenigvuldigd met het uurtarief. Gedurende 2018 is er EUR 59 aan de Algemene Reserve toegevoegd (vrijval spaarbepo).

Bestemmingsreserve Meerwegen verlofsparen

Deze voorziening is bepaald op basis van door individuele medewerkers opgebouwde rechten, vermenigvuldigd met het uurtarief. Ten gevolge van een nadere uitwerking van de onderwijs Cao zijn de toekomstige effecten inzake de regeling met ingang van 2018 onder de bestemmingsreserve gepresenteerd. In de jaarrekening 2017 was deze balanspost opgenomen onder de kortlopende schulden.

2.2 Voorzieningen

De samenstelling is als volgt:	Saldo 01-01-18	MUTATIES			Saldo 31-12-18
	EUR	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	EUR
Herinrichting bestuursbureau	170	-	-	170	-
Jubileum	131	163	26	-	268
Spaarverlof	602	68	112	-	558
Voorziening eigen risico ZW	30	19	33	-	16
Voorziening WW-WOVO	268	32	108	25	166
Persoonlijk budget	1.247	554	156	-	1.645
Totaal personeelsvoorzieningen	2.448	837	436	195	2.654
2.2.3 Overige voorzieningen	1.920	686	327	93	2.185
Totaal	4.367	1.523	763	288	4.839

Personeelsvoorzieningen

Herinrichting bestuursbureau

Deze voorziening is gevormd ter dekking van verwachte lasten als gevolg van de herinrichting van het bestuursbureau.

Jubileum

Deze voorziening dient ter dekking van toekomstige verplichtingen aan de medewerkers. Het gaat hier om uitkeringen die de medewerker ontvangt als hij/zij 25 of 40 jaar in overheidsdienst is. De voorziening is gewaardeerd tegen netto contante waarde met een disconteringsvoet van 4,0%. De hoogte van deze voorziening per 31-12-2018 bedraagt EUR 268.

Tot 1 januari 2019 werd de voorziening jubileum bepaald op basis van het aantal dienstjaren bij de instelling. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van het aantal dienstjaren bij overheidsinstellingen. Het effect met betrekking tot de huidige periode (31 december 2018) is verwerkt in de staat van baten en lasten; het effect op toekomstige perioden wordt verwerkt in de staat van baten en lasten van de toekomstige perioden. Het negatieve effect van deze schattingswijzigingen op het resultaat over het boekjaar 2018 bedraagt circa EUR 127. De schattingswijziging heeft een invloed van ongeveer EUR -127 op het eigen vermogen en ongeveer EUR -127 op het resultaat.

Spaarverlof

Deze voorziening dient ter dekking van toekomstige verplichtingen opgebouwd uit het sparen van 60 verlofuren per jaar door een aantal medewerkers.

De hoogte van de voorziening op 31-12-2018 bedraagt EUR 558.

Tot 1 januari 2019 werd de voorziening spaarverlof een gemiddeld uurtarief gehanteerd. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van het werkelijke uurtarief van de medewerker. Het effect met betrekking tot de huidige periode (31 december 2018) is verwerkt in de staat van baten en lasten; het effect op toekomstige perioden wordt verwerkt in de staat van baten en lasten van de toekomstige perioden. Het negatieve effect van deze schattingswijzigingen op het resultaat over het boekjaar 2018 bedraagt circa EUR 82. De schattingswijziging heeft een invloed van ongeveer EUR -82 op het eigen vermogen en ongeveer EUR -82 op het resultaat.

Eigen risico ZW

Deze voorziening dient ter dekking voor de toekomstige zw verplichtingen die voor eigen rekening komen van de stichting.

De hoogte van de voorziening op 31-12-2018 bedraagt EUR 16 en heeft een looptijd < 1 jaar.

WW-WOVO

Deze voorziening dient ter dekking van de toekomstige ww-wovo verplichtingen die voor eigen rekening komen van de stichting.

De hoogte van de voorziening op 31-12-2018 bedraagt EUR 166. Ca. EUR 10 heeft een looptijd < 1 jaar en EUR 10 een looptijd > 5 jaar.

Persoonlijk budget

Deze voorziening is gevormd voor de toekomstige verplichting opgebouwd uit de keuze van de medewerkers om de PB-uren te sparen.

Deze regeling is opgenomen in de cao per 1-8-2014.

De hoogte van de voorziening op 31-12-2018 bedraagt EUR 1.645.

Overige voorzieningen

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening beoogt egalisatie van lasten voor de uitvoering van planmatig groot onderhoud aan onroerende zaken. De uitgaven voor groot onderhoud hebben over de jaren heen een onregelmatig verloop. Genoemd planmatig onderhoud is gebaseerd op onderhoudsrapporten die door een extern bouwtechnisch bureau zijn opgesteld. Elke twee jaar vindt een update van deze rapporten plaats. De ontrekkingen betreffen de werkelijke uitgaven voor groot onderhoud in het boekjaar. De dotatie is gebaseerd op de te verwachten toekomstige uitgaven voor het planmatige groot onderhoud aan de gebouwen die door de Stichting worden gebruikt.

De stand van de voorziening bedraagt per 31 december 2018 EUR 2.185.

De voorziening groot onderhoud is nagenoeg geheel kortlopend.

2.3	Langlopende schulden	2018		2017	
	De samenstelling is als volgt:	EUR		EUR	
	Gemeente Amersfoort	-	-	11	11
		-	-	11	11

2.4	Kortlopende schulden	2018		2017	
		EUR		EUR	
2.4.3	Crediteuren		765		800
	Geoormerkte subsidies	4		4	
	Overige subsidies	70		270	
2.4.4	Vergoeding personeelskosten OCW		74		274
	Loonheffing	1.557		1.471	
	Premies sociale verzekeringen	690		691	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen		2.247		2.162
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen		590		561
	Overige	2.720		3.099	
2.4.9	Overige kortlopende schulden		2.720		3.099
2.4.10	Overlopende passiva		1.623		2.975
			8.020		9.872

2.4. Kortlopende schulden

In de overlopende passiva is een bedrag begrepen van EUR 40 met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Ad 2.4.4 Vergoeding personeelskosten OCW

Lerarenbeurs	4	4	4
Totaal geoormerkte subsidies	4	4	4
Maatwerkbekostiging/1e opvang	70	270	0
Totaal overige	70	270	0

Ad 2.4.9 Overige kortlopende schulden

Gemeente Amersfoort, subsidie huur sportcomplex Bokkeduinen (sportklas Prisma)		216	216
Subsidie MOS 17/18		309	258
Project HAVO/HBO		11	20
Netto loon	13	5	
Vakantietoelage	1.304	1.296	
Bindingstoelage	109	112	
Nominale uitkering	9	9	
Verlof OOP	372	340	
Nog te betalen personele lasten		1.807	1.762
Egalisatierkening 1e inrichting		165	215
Egalisatierkening verbouwing		6	8
Financiering scholen TC2		0	56
Overigen		120	564
Totaal overige		2.634	3.099
2.4.10 Overlopende passiva			
Vooruitontvangen subsidies geoormerkt		146	98
Vooruitontvangen subsidies overig		94	1.429
Vooruitontvangen ouderbijdragen schooljaar, 2017/2018 resp. 2016/2017		800	858
Borg kluisjes		73	78
Nog te betalen bedragen		192	483
Overigen		317	28
Totaal overlopende passiva		1.623	2.975

De post "Vooruitontvangen subsidies geoormerkt" bestaat uit:

Lerarenbeurs	116	98
Zij-instroom	17	-
		133

De post "Vooruitontvangen subsidies overig" bestaat uit:

Passend onderwijs	-	80
VSV	57	57
Gratis schoolboeken	-	1.158
Zorgbudgetten	-	10
Arrangementen ambulante begeleiding	-	34
Na- en bijscholing	-	42
MOS 1e hjr 2017	37	-
Korte opleidingstrajecten	-	4
Overige overheidsbijdragen	-	45
		94

Deelnemingen/verbonden partijen behorend tot de Stichting PCVOE (Model E)

Naam	Juridische vorm	Statutaire Zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2018	Resultaat 2018	Art 2:403 Ja/Nee	Deelname %	Consolidatie %
Stichting Leerlingenzorg NW-Veluwe	Stichting	Harderwijk	Overige	NVT	NVT	Nee	NVT	NVT
Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Eerland	Stichting	Amersfoort	Overige	NVT	NVT	Nee	NVT	NVT

Er is geen sprake van een deelneming, enkel een samenwerkingsverband. Transacties hebben onder normale omstandigheden plaatsgevonden.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing	Datum	Bedrag van de toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar conform de subsidiebeschikking : EUR geheel uitgevoerd en afgerond	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking :	Nog niet geheel afgerond
Lerarenbeurs	7/657/17860		24-7-2017	5.529	5.529	X	
Lerarenbeurs	7/665/18549		24-7-2017	4.286	4.286	X	
Lerarenbeurs	7/631/15573		24-7-2017	4.115	4.115	X	
Lerarenbeurs	7/615/14238		24-7-2017	6.300	6.300	X	
Lerarenbeurs	7/601/12714		24-7-2017	6.900	6.900	X	
Lerarenbeurs	7/622/14729		24-7-2017	8.229	8.229	X	
Lerarenbeurs	7/679/19997		24-7-2017	10.286	10.286	X	
Lerarenbeurs	7/678/19827		24-7-2017	4.800	4.800	X	
Lerarenbeurs	7/678/19827		3-10-2017	686	686	X	
Lerarenbeurs	7/651/17360		24-7-2017	8.229	8.229	X	
Lerarenbeurs	7/651/17360		11-9-2017	-8.229	-8.229	X	
Lerarenbeurs	7/642/16566		24-7-2017	4.115	4.115	X	
Lerarenbeurs	7/673/19257		24-7-2017	6.172	6.172	X	
Lerarenbeurs	7/677/19674		24-7-2017	6.858	6.858	X	
Lerarenbeurs	7/672/19116		24-7-2017	10.286	10.286	X	
Lerarenbeurs	7/660/18113		24-7-2017	3.000	3.000	X	
Lerarenbeurs	7/628/15078		24-7-2017	3.686	3.686	X	
Lerarenbeurs	7/630/15493		24-7-2017	6.086	6.086	X	
Lerarenbeurs	7/642/16606		24-7-2017	10.286	10.286	X	
Lerarenbeurs	7/642/16606		9-10-2017	-2.057	-2.057	X	
Lerarenbeurs	7/601/12670		24-7-2017	8.229	8.229	X	
Lerarenbeurs	7/591/10082		24-7-2017	8.229	8.229	X	
Lerarenbeurs	7/591/10118		24-7-2017	5.143	5.143	X	
Lerarenbeurs	7/593/10881		24-7-2017	4.800	4.800	X	
Lerarenbeurs	7/596/12002		24-7-2017	6.858	6.858	X	
Lerarenbeurs	7/603/12995		24-7-2017	8.229	8.229	X	
Lerarenbeurs	7/673/19231		17-10-2017	4.072	4.072	X	
Lerarenbeurs	7/591/10249		24-7-2017	6.858	6.858	X	
Lerarenbeurs	7/601/12735		24-7-2017	10.286	10.286	X	
Lerarenbeurs	7/603/13085		24-7-2017	6.172	6.172	X	
Zij-instroom	838825-1		14-4-2017	20.000	20.000	X	
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO17076		20-12-2017	27.000	27.000		
lerarenbeurs	8/671/28141		23-7-2018	10.286	10.286		X
lerarenbeurs	8/669/28022		23-7-2018	5.786	5.786		X
lerarenbeurs	8/625/24763		23-7-2018	8.229	8.229		X
lerarenbeurs	8/642/25970		23-7-2018	5.958	5.958		X
lerarenbeurs	8/666/27826		23-7-2018	6.858	6.858		X
lerarenbeurs	8/665/27740		23-7-2018	5.486	5.486		X
lerarenbeurs	8/680/29124		23-7-2018	8.229	8.229		X
lerarenbeurs	8/644/26201		23-7-2018	5.143	5.143		X
lerarenbeurs	8/594/22059		23-7-2018	5.143	5.143		X
lerarenbeurs	8/634/25294		23-7-2018	8.229	8.229		X
lerarenbeurs	8/613/24076		23-7-2018	8.229	8.229		X
lerarenbeurs	8/600/22838		23-7-2018	6.086	6.086		X
lerarenbeurs	8/669/28010		23-7-2018	2.743	2.743		X
lerarenbeurs	8/636/25485		23-7-2018	10.286	10.286		X
lerarenbeurs	8/679/29019		23-7-2018	2.572	2.572		X
lerarenbeurs	8/679/29019		8-10-2018	-2.572	0		X
lerarenbeurs	8/672/28328		23-7-2018	9.043	9.043		X
lerarenbeurs	8/677/28667		23-7-2018	10.286	10.286		X
lerarenbeurs	8/677/28667		19-11-2018	-5.143	-5.143		X
lerarenbeurs	8/595/22099		23-7-2018	3.086	3.086		X
lerarenbeurs	8/595/22099		8-10-2018	3.086	3.086		X
lerarenbeurs	8/638/25831		23-7-2018	5.486	5.486		X
lerarenbeurs	8/631/25123		23-7-2018	5.486	5.486		X
lerarenbeurs	8/628/24934		23-7-2018	8.829	8.829		X
lerarenbeurs	8/591/20711		23-7-2018	8.229	8.229		X
lerarenbeurs	8/667/27902		24-6-2018	6.172	6.172		X
lerarenbeurs	8/616/24394		23-7-2018	10.286	10.286		X
lerarenbeurs	8/677/28750		23-7-2018	3.429	3.429		X
lerarenbeurs	8/677/28750		12-11-2018	-3.429	0		X
lerarenbeurs	8/602/23116		23-7-2018	8.229	8.229		X
lerarenbeurs	8/593/21769		23-7-2018	5.143	5.143		X
lerarenbeurs	8/635/25448		23-7-2018	8.272	8.272		X
lerarenbeurs	8/592/21347		23-7-2018	10.286	10.286		X
lerarenbeurs	8/628/24963		23-7-2018	6.172	6.172		X
Zij-instroom 2018	935835-1		20-11-2018	20.000	20.000		X
Subsidie doorstroomprogramma po-vo	DPOVO18088		30-8-2018	30.000	15.000		X
Regeling Lente- en zomerscholen VO 2018	LENZO18165		14-5-2018	40.500	40.500	X	
Regeling Lente- en zomerscholen VO 2018	LENZO18165		22-1-2019	-17.550	0	X	
Regeling Lente- en zomerscholen VO 2018	LENZO18109		14-5-2018	27.000	27.000	X	
Bekostiging technisch VMBO	923638-1		21-8-2018	89.857	89.857	X	
Bekostiging technisch VMBO	923638-2		19-12-2018	2.629	2.629	X	
Bekostiging technisch VMBO	923436-1		21-8-2018	174.847	174.847	X	
Bekostiging technisch VMBO	923436-2		19-12-2018	5.152	5.152	X	

Financiële instrumenten

Algemeen

De Stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de Stichting blootstelt aan krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de Stichting een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen te beperken.

Kredietrisico

De Stichting loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder vorderingen.

Liquiditeitsrisico

De Stichting bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het CvB ziet erop toe dat voor de Stichting steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Per balansdatum lopen de volgende meerjarige financiële verplichtingen:

		2018	2017
		EUR	EUR
Kopieerapparatuur			-
Kopieerapparatuur	Looptijd < 1 jaar	46	45
Kopieerapparatuur	Looptijd > 1jaar < 5 jaar	46	90
Kopieerapparatuur	Looptijd > 5 jaar	-	-
Schoonmaakcontracten			-
Schoonmaakcontracten	Looptijd < 1 jaar	444	477
Schoonmaakcontracten	Looptijd > 1jaar < 5 jaar	-	-
Schoonmaakcontracten	Looptijd > 5 jaar	-	-
Overige contracten			-
Overige contracten	Looptijd < 1 jaar	298	58
Overige contracten	Looptijd > 1jaar < 5 jaar	51	55
Overige contracten	Looptijd > 5 jaar	-	0
Huurcontracten			-
Huurcontracten	Looptijd < 1 jaar	29	54
Huurcontracten	Looptijd > 1jaar < 5 jaar	11	40
Huurcontracten	Looptijd > 5 jaar	0	-
Totaal		925	819

- DVEP: begindatum contract 01-01-2015 ; einddatum contract 01-01-2021. Gemiddeld jaarbedrag afgelopen 3 jaar: EUR 212k.

- Eneco: begindatum contract 01-01-2015 ; einddatum contract 01-01-2021. Gemiddeld jaarbedrag afgelopen 3 jaar: EUR 433k.

- Iddink: begindatum contract 05-02-2015 ; einddatum contract onbepaalde tijd. Gemiddeld jaarbedrag afgelopen 3 jaar: EUR 1.978k.

Het contract voor de kopieerapparatuur en het huurcontract lopen tussen > 1 en < 5 jaar. De schoonmaakcontracten hebben een looptijd van < 1 jaar. De overige contracten hebben een looptijd van > 1 jaar en < 5 jaar.

Niet in de balans opgenomen vorderingen

Per balansdatum loopt de volgende financiële vordering:

	2018	2017
	EUR	EUR
Vordering op het ministerie van OC&W	4.141	4.018
Totaal	4.141	4.018

Per 31-12-2006 is de vordering op het ministerie van OC&W afgeboekt en ten laste van het resultaat geboekt. De hoogte van de vordering is gelijk aan de nog te betalen vakantie-uitkeringen en loonheffingen, premies en pensioenen per 31 december 2018.

■ WNT-VERANTWOORDING 2018 STICHTING PCVOE

WNT-verantwoording 2018 Stichting PCVOE

De WNT is van toepassing op Stichting PCVOE. Het voor Stichting PCVOE toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 158.000 (2017: € 153.000) het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse E (aantal complexiteitspunten: 13 tot 15).

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	L.J. Kentson
Functiegegevens	Voorzitter CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	152.631
Beloningen betaalbaar op termijn	0
<i>Subtotaal</i>	152.631
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	158.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	152.631
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
bedragen x € 1	L.J. Kentson
Functiegegevens	Voorzitter CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	146.317
Beloningen betaalbaar op termijn	0
<i>Subtotaal</i>	<i>146.317</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	153.000
Totale bezoldiging	146.317

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Vermeer-Hordijk, M.A.	Lengkeek, A.G.
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	12.872	7.472
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	23.700	15.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	Vermeer, M.A.	Lengkeek, A.G.
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/10 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	3.425	7.472
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	3.825	15.300

bedragen x € 1	Zondervan, R.	Geerts, H.	Koning-Klapwijk, S.H.
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	7.472	7.472	7.472
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	15.800	15.800	15.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
bedragen x € 1	Zondervan, R.	Geerts, H.	Koning-Klapwijk, S.H.
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/10 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging			

Totale bezoldiging	1.868	7.471	7.472
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	3.825	15.300	15.300

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

■ TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

Gerealiseerd resultaat 2018 ten opzichte van 2017 (bedragen in € x 1.000)

Het gerealiseerde resultaat over 2018 bedraagt € 2.537 positief (2017: € 1.883) en is daarmee € 654 hoger ten opzichte van 2017 en € 2.167 hoger dan het begrote resultaat over 2017. Het gerealiseerde resultaat kan als volgt worden weergegeven:

Baten	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017	Realisatie vs.	
				2018 vs 2017	Begroting
Rijksbijdragen	60.858	57.298	57.980	2.878	3.560
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	584	273	230	353	310
College-, cursus-, les- en examengelden					
Baten werk i.o.v. derden					
Overige baten	3.051	2.600	2.735	316	452
Totaal baten	64.493	60.172	60.946	3.547	4.321
Lasten					
Personeelslasten	48.499	47.791	48.228	271	709
Afschrijvingen	2.191	1.907	1.898	293	285
Huisvestingslasten	3.212	3.387	2.260	952	-176
Overige lasten	8.042	6.700	6.674	1.369	1.342
Totaal lasten	61.945	59.785	59.060	2.885	2.159
Saldo baten en lasten	2.548	386	1.886	662	2.162
Overige baten en lasten					
Financiële baten en lasten	-11	-16	-3	-8	5
Exploitatieresultaat	2.537	370	1.883	654	2.167

Tabel 13 gerealiseerd resultaat

Rijksbijdragen

De stijging van de Rijksbijdragen van € 2.878 is voornamelijk veroorzaakt door:

- een stijging van de lumpsum voor personeel van € 851 als gevolg van een stijging van de GPL met ruim 2% ten opzichte van 2017;
- een wijziging in de wijze van verantwoording van de subsidie voor leermiddelen in 2018 ten opzichte van 2017 met een eenmalig effect op de baten van € 1.158;
- hogere vergoedingen van de samenwerkingsverbanden voor de uitvoering van Passend Onderwijs inzake incidentele gelden voor projecten en eenmalige uitkeringen als gevolg van herverdeling van het vermogen van € 443;
- eenmalige subsidies techniek onderwijs van € 272;
- vrijval van subsidies maatwerkbekostiging nieuwkomers voorgaande jaren van € 176.

Overige overheidsbijdragen en – subsidies

De stijging van de overige overheidsbijdragen en – subsidies van € 353 is voorna-

melijk veroorzaakt door hogere vergoedingen van de gemeente Amersfoort in verband met de afrekening van ESF subsidies over voorgaande jaren (ca. € 200) en subsidies van de gemeente Nijkerk voor enkele specifieke projecten (ca. € 80).

Overige baten

De stijging van de Overige baten van € 316 is voornamelijk veroorzaakt door:

- meer vergoeding uitleen personeel € 124 als gevolg van de samenwerking binnen Het Element en PRO33;
- hogere bijdragen voor reizen, excursies en leerlingactiviteiten € 144, doordat in 2018 meer reizen en excursies zijn georganiseerd bij met name Corderius;

Personeelslasten

De stijging van de personeelslasten van € 271 is veroorzaakt door enerzijds hogere lonen en sociale lasten (effect € 1.084) en anderzijds lagere overige personele lasten (effect € -813).

De stijging van de lonen en sociale lasten bestaat voornamelijk uit hogere brutosalarissen van ca. € 725 en hogere sociale lasten van ca. € 359.

De stijging van de brutosalarissen is voor het grootste deel veroorzaakt door een gemiddelde stijging van de salarissen ten opzichte van 2017 met ca. 2,3%.

De sociale lasten zijn gestegen voornamelijk als gevolg van de toename van de totale premies voor pensioenen (effect € 190). Dit is vooral veroorzaakt door de stijging van de pensioenpremie met 2,03%-punt.

Het verloop van het gemiddeld aantal medewerkers en het aantal leerlingen in relatie tot de ontwikkeling van de personeelslasten kan als volgt worden weergegeven:

	2018	2017
Gemiddeld aantal medewerkers in fte	623	623
Gemiddeld aantal medewerkers in fte (OP)	450	452
Gemiddeld aantal medewerkers in fte (OOP incl. directie)	173	171
Aantal leerlingen	6.697	6.759
Lonen en salarissen (in € x 1000)	35.047	34.238
Aantal leerlingen/aantal fte (OP)	14,9	14,9
Lonen en salarissen/fte (in € x 1000)	56	55

Tabel 14 personeelslasten

Het aantal leerlingen is gedaald met 62 en het gemiddeld aantal medewerkers OP is gedaald met 2 fte. De ratio leerlingen/aantal medewerkers OP is gelijk gebleven.

Het totale gemiddelde loon is gestegen van € 55.000 per fte naar € 56.000 per fte.

Dit is een stijging van ca. 2,3% ten opzichte van 2017 (de stijging in 2017 ten opzichte van 2016 bedroeg 1%).

De stijging in 2018 is veroorzaakt door de verhoging van de salarissen als gevolg van een cao verhoging in de cao 2018-2019.

De daling van de overige personele lasten ad € 813 bestaat voornamelijk uit enerzijds lagere lasten ten gevolge van:

- een eenmalige vrijval door een wijziging in de verwerking van de verplichting voor gespaarde verlofuren ad € 350;
- de vrijval van de voorziening herinrichting stafbureau ad € 170;
- minder inzet van extern personeel ad € 267;
- een lagere dotatie aan voorziening ww-wovo doordat deze in 2017 voor het eerst was opgenomen op de balans, effect € 236;
- de verstrekte transitievergoedingen aan ex-medewerkers € 251 en anderzijds hogere lasten voor :
- dotatie aan de voorziening jubileumuitkeringen door enerzijds een lagere vrijval in 2018 ten opzichte van 2017 doordat in 2017 een wijziging in de systematiek voor de bepaling van de voorziening is doorgevoerd, effect € 141 en anderzijds als gevolg van de verwerking van een hogere dotatie in 2018 door o.a. en aanpassing in de grondslagen van de bepaling van de voorziening, effect € 128;
- de hogere dotatie aan de voorziening persoonlijk budget ad € 185 voornamelijk door een aanpassing van de gehanteerde tarieven
- uitkeringen inzake gespaarde verlofuren ad € 169.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten zijn in 2018 hoger ten opzichte van 2017 doordat in 2018 incidentele extra afschrijvingen zijn opgenomen van € 317 als gevolg van afwaarderingen op bestaande activa in verband met wijziging van de verwachte levensduur en bliksemschade.

Huisvestingslasten

In verband met de verwachte nieuwbouw voor Het Element is in 2017 € 976 vrijgevallen van de voorziening groot onderhoud voor het gebouw aan de Kaliumweg en in 2018 € 93 voor het gebouw aan de Magnesiumweg.

Overige lasten

De overige lasten zijn gestegen met ca. € 1.369 voornamelijk als gevolg van:

- hogere lasten door een wijziging in de wijze van verantwoording van de kosten voor leermiddelen in 2018 ten opzichte van 2017 met een eenmalig effect op de lasten van € 1.033;

- hogere lasten voor reizen, excursies en expedities € 152, door de organisatie van meer reizen met name bij Corderius en bijdragen door Corlaer voor het uitvoeren goede doelen in ontwikkelingslanden bij de expedities;

Gerealiseerd resultaat 2018 ten opzichte van de begroting

Het gerealiseerde resultaat is ca. € 2.167 hoger dan begroot. Dit is voornamelijk veroorzaakt door hogere lasten (effect ca. € 2.162) en hogere baten (effect ca. € 4.321).

De hogere lasten bestaan voornamelijk uit hogere overige lasten (effect ca. € 1.342) en hogere personeelslasten (effect ca. € 709).

De per saldo hogere overige lasten zijn voornamelijk het gevolg van de wijziging in de systematiek van de verwerking van de kosten voor leermiddelen (effect ca. € 995).

De hogere personeelslasten zijn voornamelijk het gevolg van:

- hoger dan begrote lasten voor brutolonen, incidentele beloningen en sociale lasten (effect ca. € 485) met name door hogere pensioenlasten;
- de niet begrote naheffing sociale lasten (effect ca. € 60);
- de niet begrote vrijval van de verplichting verlofsparen (effect ca. € 351);
- de niet begrote vrijval van de voorziening herinrichting bestuursbureau (effect ca. € 170);
- hoger dan begrote lasten voor extern personeel vervanging (effect ca. € 395) door voornamelijk pay roll constructies bij het Taalcentrum Nieuwland en het Element in verband met onvoorzien verloop;
- hoger dan begrote lasten voor dotatie jubileumvoorziening (effect ca. € 148);
- hoger dan begrote lasten voor dotatie aan voorziening persoonlijk budget (effect ca. € 103);
- lager dan begrote lasten voor transitievergoedingen aan ex-medewerkers (effect ca. € 254).

De hogere baten bestaan voornamelijk uit hogere rijksbijdragen (€ 3.560).

De hogere rijksbijdragen zijn het gevolg van:

- niet begrote incidentele bate als gevolg van een wijziging in de verwerking van de vergoeding voor leermiddelen (effect ca. € 1.158);
- hoger dan begrote personele lumpsum doordat de compensatie voor de GPL van ruim 2% niet is meegenomen in de begroting (conservatief begroten);
- hoger dan begrote subsidie voor nieuwkomers (effect ca. € 676);
- hoger dan begrote subsidies Passend Onderwijs (effect ca. € 372);
- niet begrote subsidies voor techniekonderwijs (effect ca. € 272);

	Realisatie 2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
3.1 Rijksbijdragen			
<i>Rijksbijdrage VO</i>	50.124	49.202	49.272
3.1.1 Rijksbijdrage OCW/LNV	50.124	49.202	49.272
<i>Geormerkte OCW subsidies</i>	270	237	371
<i>Niet geormerkte OCW subsidies</i>	8.834	6.609	7.112
3.1.2 Overige subsidies OCW	9.104	6.847	7.483
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen			
Rijksbijdrage SWV	1.630	1.249	1.225
	60.858	57.298	57.980
3.2 Overige overheidsbijdragen			
<i>Overige gemeentelijke bijdragen</i>	580	247	230
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen	580	247	230
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	3	27	-
	584	273	230
3.5 Overige baten			
3.5.1 Verhuur	163	135	151
3.5.2 Detachering personeel	250	201	126
3.5.3 Schenking	-	-	-
3.5.4 Sponsoring	15	-	1
<i>Vrijwillige ouderbijdrage incl. leermiddelen</i>	1.169	1.137	1.096
<i>Ouderbijdragen reizen/excursies</i>	1.051	932	961
3.5.5 Ouderbijdragen	2.220	2.070	2.057
<i>Kantines</i>	127	114	148
<i>Overige baten</i>	276	80	253
3.5.6 Overige	403	193	401
	3.051	2.600	2.735

	Realisatie 2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
4.1 Personeelslasten			
<i>Brutolonen en salarissen</i>	35.125	34.656	34.268
<i>Sociale lasten</i>	4.372	4.541	4.202
<i>Pensioenpremies</i>	5.167	4.780	4.976
4.1.1 Lonen en salarissen	44.664	43.976	43.446
<i>Dotaties personele voorzieningen</i>	309	110	217
<i>Personeel niet in loondienst</i>	1.536	1.151	1.872
<i>Scholingskosten</i>	526	408	435
<i>Verrekening uitkeringskosten OCW</i>	531	623	623
<i>Overig</i>	1.069	1.512	1.635
4.1.2 Overige personele lasten	3.970	3.805	4.782
4.1.3 Af: Uitkeringen	-135	-133	-237
	48.499	47.648	47.992

Pensioenregeling

De medewerkers hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij ABP, de pensioenuitvoerder. Deze pensioenregeling betreft een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Indexatie (aanpassing met prijsstijging) van de toegekende aanspraken en rechten vindt uitsluitend plaats indien en voor zover de middelen van de pensioenuitvoerder daartoe ruimte laten en de pensioenuitvoerder daartoe heeft besloten.

Indien de omstandigheden bij de pensioenuitvoerder daar aanleiding toe geven, kan het bestuur besluiten tot het korten van aanspraken.

Dekkingsgraad

De dekingsgraad (marktwaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het fonds per balansdatum was 97%.

Het minimaal vereiste eigen vermogen (dekingsgraad) volgens DNB is 104,2%. Het vereiste eigen vermogen, gegeven de huidige beleggingsmix, bedraagt 128%.

Herstelplan

In het herstelplan van maart 2018 heeft ABP inzichtelijk gemaakt dat binnen een periode van 10 jaren de vereiste dekingsgraad van 128% wordt bereikt.

Als dit op basis van de gehanteerde aannames en met het reguliere premie- en indexatiebeleid niet mogelijk blijkt, zal het fonds moeten aangeven met welke beleidsaanpassingen en inzet van aanvullende sturingsmiddelen dit wel wordt bereikt.

In het plan heeft ABP aangetoond dat de beleidsdekingsgraad van het fonds tijdig toe groeit naar het niveau van de vereiste dekingsgraad.

	Realisatie 2018	Begroet 2018	Realisatie 2017
4.2 Afschrijvingskosten			
4.2.2 Materiële vaste activa	2.191	1.907	1.898
	2.191	1.907	1.898
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	584	565	522
4.3.3 Onderhoud	1.110	1.188	174
4.3.4 Energie en water	671	760	725
4.3.5 Schoonmaakkosten	776	782	767
4.3.6 Heffingen	49	59	50
4.3.7 Overige	21	33	23
	3.212	3.387	2.260
4.4 Overige lasten			
<i>Administratie</i>	882	784	839
<i>Systeembeheer en ICT</i>	664	708	689
<i>Communicatie</i>	224	155	180
<i>Reproductie</i>	187	227	236
4.4.1 Administratie en beheerslasten	1.957	1.875	1.943
<i>Vakgebonden leermiddelen</i>	3.869	2.909	2.882
<i>Niet vakgebonden leermiddelen</i>	404	395	393
<i>Leermiddelen bekostigd middels doelheffingen</i>	540	414	497
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	4.813	3.718	3.772
<i>Kantines</i>	104	109	120
<i>Reisweken, excursies en overige</i>	1.169	1.142	1.075
4.4.4 Overige	1.273	1.251	1.194
	8.043	6.843	6.910

De volgende honoraria van KPMG Accountants N.V. zijn ten laste gebracht van de instelling, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

Honorarium van de accountant	KPMG 2018	KPMG 2017
<i>Controle jaarrekening en onderzoek bekostigingsgegevens</i>	73	80
<i>Andere controleopdrachten</i>	<u>5</u>	<u>4</u>
	<u>78</u>	<u>84</u>
Heeft betrekking op de controle 2018 resp. 2017	74	72
Heeft betrekking op de controle 2017 resp. 2016	<u>4</u>	<u>8</u>
	<u>78</u>	<u>80</u>

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2018 (2017) hebben betrekking op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening en bekostiging 2018 (2017), ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar 2018 (2017) zijn verricht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle schoolbesturen PO en VO in Amersfoort hebben op 14 september 2017 uitgesproken de bestuurlijke verantwoordelijkheid te willen nemen voor de doordecentraliseringsovereenkomst, zoals uit-onderhandeld met het college van B&W van de gemeente Amersfoort. Het onderhavige proces heeft vele jaren in beslag genomen. Onderdeel van deze overeenkomst is de oprichting van een coöperatie voor de uitvoering van de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting en daarmee de realisatie van het integraal huisvestingsplan (IHP) in coöperatief verband. Deze coöperatie is in maart 2019 opgericht met terugwerkende kracht naar 1 januari 2019. De begrote uitgaven voor groot onderhoud aan de panden binnen onze stichting zijn herzien. Tevens wordt concreet uitvoering gegeven aan de nieuwbouw voor Het Element.

■ OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van Stichting voor
Protestants Christelijk Voortgezet Onderwijs Eemland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Bijlage bij de controleverklaring

Statutaire bepaling omtrent resultaatbestemming

In de statuten van de stichting zijn geen bepalingen omtrent resultaatbestemming opgenomen. Conform artikel 20 uit de statuten van de stichting volgt dan dat het college van bestuur een besluit neemt dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de raad van toezicht. Artikel 20 luidt: "In alle gevallen waarin zowel de wet als deze statuten niet voorzien, alsmede in het geval van een geschil over de interpretatie van deze statuten, beslist het college van bestuur of treft het college van bestuur een voorlopige voorziening het genomen besluit of de getroffen voorziening wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht."